

Голас Радзімы

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ
З СУАЯЧЫНІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ
Лістапад 1970 г.
№ 45 (1154)
Год выдання 15-ы
Цана 2 кап.

1917
1970

РАДАСНА І ЎРАЧЫСТА

Мы любім нашы святы—заснежаны вясёлы Новы год, яркі, сонечны Першамай, але ўсё ж галоўнае свята савецкіх людзей—Кастрычнік, дзень нараджэння першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы. 53-і раз адзначыла яго Краіна Саветаў.

Пунсовымі ветразямі сцягоў і транспарантаў расквечана Цэнтральная плошча Мінска. Нават восеньскае неба праяснілася і ўпляло свой блакіт у кумачовае ўбранне беларускай сталіцы.

11 гадзін раніцы. Урачыстая цішыня Цэнтральнай плошчы ўзрываецца барабанным пошчакам — пачынаецца традыцыйны ваенны парад. У бездакорным страі праходзяць воіны Мінскага гарнізона перад трыбунамі, на якіх знаходзяцца кіраўнікі Камуністычнай партыі і ўрада Беларусі, военачальнікі, перадавікі вытворчасці, дзеячы навукі і культуры.

Парад трансліруецца па Беларускам тэлебачанні, і гэты святочны марш бачыць уся рэспубліка. Ідуць прадстаўнікі розных відаў войск—пехацінцы, танкісты, сувязісты, лётчыкі, маракі, ідуць тыя, хто надзейна ахоўвае заходнія рубяжы нашай краіны. На плошчы — баявая тэхніка: магутныя бронетранспарцеры, аўтамашыны з дэсантыкамі, розныя ракеты.

Гадзінай раней адбыўся ваенны парад на Краснай плошчы ў Маскве. Яго мелі магчымаць бачыць мільёны савецкіх і зарубежных тэлегледачоў. Парад усім светам яшчэ раз прадэманстравала Савецкая краіна сваю магутнасць і гатоўнасць абараніць заваёвы Вялікага Кастрычніка.

Але вернемся зноў на Цэнтральную плошчу беларускай сталіцы. Яе ўжо запоўніў рознакаляровы паток дэманстрантаў. На чале калон прадстаўнікі 16-ці прадпрыемстваў горада, якія завяршылі свае пяцігодкі. Сярод іх завод імя Арджанікідзе, камвольны камбінат, завод медпрэпаратаў, фабрыка «Прагрэс», мотавелазавод.

Пад гукі марша на плошчу ўступае 8-тысячная студэнцкая калона. У ёй прадстаўнікі навучальных устаноў горада, у якім кожны восьмы жыхар — студэнт. Здаецца, няма ніводнага твару без усмешкі, а над калонай лунае песня.

Бясконца цячэ людская рака. Ідуць будаўнікі, інжынеры, настаўнікі, медыкі, геолагі... Энергічна размахвае чырвоным сцяжком таўсташчокі хлопчак, якому з бацькавага пляча добра відаць уся плошча. Мусіць, гэта яго першая дэманстрацыя. Глядзі ўважліва, малыш, каб потым параўнаць наш 53-і Кастрычнік са 100-гадовым. Так, як сёння мы параўноўваем дзень сённяшні з днём учарашнім.

Працаўнікі больш як 20 буйных прадпрыемстваў крочаць у калонах Заводскага раёна. Пад яго сцягам і стваральнікі аўтамабіляў сямейства МАЗ-500, удастоеныя Дзяржаўнай прэміі.

Каля трыбун праходзяць вучоныя Акадэміі навук БССР, рабочыя гадзіннікавага завода, вадзіцелі лакаматываў, работнікі прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання. Некалькі гадзін працягваецца святочная дэманстрацыя мінчан. Яе завяршае маляўнічае шэсце спартсменаў і фізкультурнікаў сталіцы.

Святочныя мітынгі і дэманстрацыі адбыліся ва ўсіх гарадах рэспублікі. Брэсцкія дываноўшчыкі і баранавіцкія тэкстыльшчыкі, гомельскія сельмашаўцы і рэчыцкія нафтавікі, магільскія ліфтабудаўнікі і бабруйскія шыннікі, абутнікі Ліды і гродзенскія хімікі, віцебскія станкабудаўнікі і аршанскія чыгуначнікі выйшлі на вуліцы сваіх гарадоў з рапартамі працоўных перамог.

Выдатнымі поспехамі сустрэлі свята і сельскія працаўнікі Беларусі. 501 тысячу тон збожжа прадалі яны дзяржаве. У Гродзенскай вобласці, напрыклад, паводле папярэдніх падлікаў, ураджай зерневых склаў амаль 21 цэнтнер з кожнага гектара.

Радасна і ўрачыста адзначыў увесь савецкі народ 53-ю гадавіну Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі.

Салдаты. Матросы. Праслаўленыя «кацюшы» і магутныя ракеты. Браневікі. Ваенны парад з'явіўся яркім сведчаннем сілы Савецкай Арміі. А потым пачалася радасная святочная дэманстрацыя мінчан.

**СЕГОДНЯ
В
НОМЕРЕ**

**ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ
ПО-БЕЛОРУССКИ**

Советский народ торжественно отметил 53-ю годовщину Великой Октябрьской социалистической революции. В городах страны состоялись традиционные военные парады и демонстрации трудящихся. Отчет о праздновании славной годовщины в Белоруссии напечатан на 1 стр. [«РАДАСНА І УРАЧЫСТА»].

Некоторые суда Тихоокеанского пароходства носят названия белорусских городов: пароходы «Витебск» и «Брест», теплоход «Орша» и другие. Эти корабли и их команды хорошо знакомы жителям Владивостока и портов Японии, Магадана и далекого австралийского порта на острове Тасмания. Но особая дружба связывает экипажи этих судов с жителями одноименных городов [«КАРАБЛІ І ГАРАДЫ», 2—3 стр.].

«СВЯТОЧНЫ «ПАДАРУНАК» [5 стр.]—это рассказ о смелой операции, проведенной советскими военными разведчиками на Витебщине в канун 25-й годовщины Великого Октября. Разведчики захватили секретные документы о размещении полевого штаба гитлеровской армии. Вскоре этот штаб был разгромлен.

«...Все здесь, как сон. Как сказка. Приеду — всем расскажу, чтобы знали. Чтобы понимали, чья правда—тех, кто за доллары и марки клеветает на свою Родину, или советских людей». Это строки из письма Андрея Зеленого своей жене Элизабет в Западную Германию. Несколько недель гостил Андрей в родной деревне Судовицы, в Солигорске. Он побывал в Минске, посетил редакцию газеты «Голас Радзімы». Наш корреспондент встретился с А. Зеленым и его родными. Об этой встрече рассказывает на 5 стр. [«КАБ ВЕДАЛІ»...].

Около двадцати лет поет на белорусской оперной сцене Лидия Галушкина. В репертуаре народной артистки БССР (это почетное звание было присвоено ей в 1963 году) белорусские народные песни, романсы. Л. Галушкина исполнила свыше тридцати оперных партий. Это Марина в «Ясном рассвете» А. Туренкова, Анна в детской опере «Маринка» Г. Пукста и многие другие [«ТРЫЦЦАЦЬ ОПЕРНЫХ ПАРТЫЙ», 7 стр.].

**ФОТАРАСКАЗ
АБ БЕЛАРУСІ**

Фотавыстаўка, прысвечаная Савецкай Беларусі, адкрылася ў заходнегерманскім горадзе Дортмундзе. Экспазіцыю падрыхтаваў Саюз савецкіх таварыстваў дружбы з замежнымі краінамі.

Выстаўка адлюстроўвае важныя этапы ў развіцці нашай рэспублікі. Яна расказвае аб прамысловасці, навуцы і тэхніцы, культуры беларускага народа.

Наведвальнікі з вялікай цікавасцю знаёмяцца з выстаўкай у Дортмундзе.

**ХАЛАДЗІЛЬНІК
«МІНСК-6»**

Экспертны савет Усесаюзнага пастаяннага павільёна лепшых узораў тавараў народнага спажывання Міністэрства гандлю СССР зацвердзіў да вытворчасці новую мадэль халадзільніка «Мінск-6».

Тамара ДЗМІТРУК працуе на Жабінкаўскім цукровым заводзе. Яна — лепшая апаратчыца прадпрыемства.
Фота В. ГЕРМАНА.

Ад халадзільніка «Мінск-5», серыйную вытворчасць якога пачаў Мінскі завод, новы апарат адрозніваецца перш за ўсё аб'ёмам халадзільнай камеры. Яе ўмяшчальнасць 240 літраў—на 60 больш, чым у халадзільніка «Мінск-5». Апарат аформлен па сучаснаму, зручна кампануецца на кухні. Для аддзелкі новага апарата шырока выкарыстаны каляровыя пластыкі. Першую прамысловую партыю новых халадзільнікаў завод дасць у будучым годзе.

**БУДУЧЫНЯ
ГАНДЛЁВЫХ
ЦЭНТРАУ**

Беларускі дзяржаўны праектны інстытут па праектаванню прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання — адзін з буйнейшых у Мінску. Ён праектуе прадпрыемствы гандлю, грамадскага харчавання, склады, базы, сховішчы гародніны для гарадоў рэспублікі. Па праектах інстытута пабудаван універмаг у Нясвіжы, магазіны ў Магілёве, Віцебску, комплексе гандлёвых баз у Гродна і іншыя аб'екты.

Цяпер архітэктары працуюць над праектам будынка цэнтральнага крытага рынку ў Мінску, універмага і дома паляўнічага і рыбалова ў Гомелі, гандлёвых цэнтраў у Віцебску, Оршы, Брэсце, складскай гаспадаркі «Белсельгастэхнікі».

**У РОЗНЫХ ГАРАДАХ
КРАІНЫ**

З пад'язных пуцэй Бабруйскага завода гумава-тэхнічных вырабаў нядаўна адпраўлена чарговая платформа, нагужаная кантэйнерамі. Яны адрасаваны рэспубліканскім і абласным базам «Сельгастэхнікі» ў гарады Казань, Тамбоў, Іванава, Варонеж. У кантэйнерах — запасы гумавыя дэталі для трактараў, камбайнаў, сельгасмашынаў.

Такія вырабы адпраўляюцца больш чым у 2500 адрасоў нашай краіны.

РАЗАМ З СУСЕДЗЯМІ

Кобрынская перасоўная механізаваная калона прыступіла да ачыткі рэчыва пагранічнай ракі Заходні Буг на ўчастку Брэст — Навасёлкі. Работы вядуцца па дагаворанасці паміж адпаведнымі арганізацыямі Польшчы і СССР. Праект добраўпарадкавання ракі распрацаваны інстытутам «Белгіпводгас». Прадугледжваецца на працягу амаль 60 кіламетраў ачысціць Буг ад патануўшых дрэў, паглыбіць рэчыва, умацаваць берагі.

ПРАДУКЦЫЯ

**МАЛАДОГА
ПРАДПРЫЕМСТВА**

Больш за трыццаць відаў прадукцыі выпускае Іванаўскі кансервавы завод. Кожны дзень адсюль адпраўляюцца два вагоны слоікаў агуркоў, памідораў, капусты, павідла, джэмаў. Высакаякасная прадукцыя паступае ў магазіны Брэсцкай, Мінскай, Гродзенскай, Магілёўскай абласцей. За год маладое прадпрыемства выпускаць шэсць мільёнаў слоікаў кансерваў.

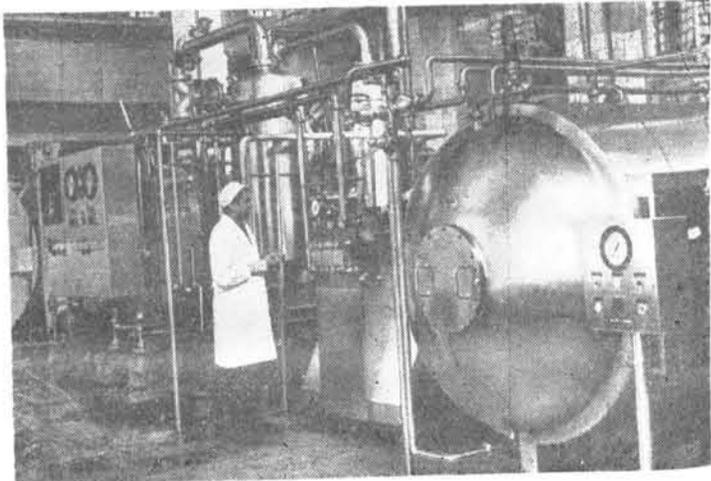
**НА ЭКСПАРТ —
КОРДНАЯ ТКАНІНА**

Прадукцыя маладога Светлагорскага завода штучнага валакна ўжо з'яўляецца прадметам экспарту. Некалькі партый корднай тканіны адгружана Венгерскай Народнай Рэспубліцы. А нядаўна адпраўлена высокатрывалая кордная тканіна ў Германскую Дэмакратычную Рэспубліку. Прадукцыю на экспарт вырабляе калектыў другога ткацкага цэха.

НА СТАРЦЕ ЯК-40

Калектыў Мінскага авіярамонтнага завода закончыў рамонт першага самалёта ЯК-40. Гэта ўжо чацвёрты на ліку тып паветраных лайнераў, якім дае другое жыццё прадпрыемства. Пакулі толькі мінчанам аказан гонар рамонтаваць гэтыя цудоўныя машыны.

ЯК-40 уяўляе сабой хуткасны рэактыўны самалёт, аснашчаны трыма магутнымі турбінамі. Ён прымае на свой борт 24 пасажыры. У перспектыве ЯК-40 замяніць на паветраных трасах сярэдняй далёкасці прывычныя для нас самалёты ІЛ-14 і ІЛ-2.

Аўтаматычная лінія па падрыхтоўцы да разліву стэрэлізаванага малака на Мінскім малочным камбінаце.

Фота Ул. ЛУПЕЙКІ.

**200-
ТЫСЯЧНЫ
ПРАЕКТАР**

Мінскі завод імя Вавілава выпускаў 200-тысячны кінапраектар. Столькі апаратаў для дэманстрацыі фільмаў у сельскіх кіназатрахах выпушчана на прадпрыемстве за дзесяці год.

Больш за сто тысяч кіназалаў краіны абсталяваны мінскімі кінапраектарамі. Акрамя таго, немалую частку прадукцыі завод адпраўляе на экспарт — у Калумбію, Бразілію, Польшчу, Алжыр, Румынію, Пакістан, Югаславію, Турцыю, на Кубу... Адным словам, у 84 краіны свету.

У нашых апаратаў выдатная якасць адлюстравання і гучання, надзейнасць і даў-

галежнасць. Яны самыя танныя, простыя ў эксплуатацыі.

Нядаўна завод пачаў камплектаваць свае вырабы спецыяльнымі, анамарфотнымі насадкамі, што дасць магчымасць любым кінапраектарам дэманстраваць шырокаэкранныя фільмы. Цяпер работнікам кінапракату рыхтуецца яшчэ адзін добры падарунак — кінапраектар, касета якога ўмяшчае 600 метраў 35-міліметровай плёнкі. Пры дэманстрацыі фільма гэта новаўвядзенне дазволіць удвая зменшыць колькасць пераходаў з паста на пост.

Б. БАТАЛАУ.

КАРАБЛІ І ГАРАДЫ

Мора працавала. Яно несла на сваіх велізарных плячах дзесяці суднаў, катэраў, буксіраў. Адны прыходзілі, прыносячы з сабой саланаватую акіянскую свежасць, другія адыходзілі, напоўніўшы бухту Залаты Рог басавітым развіталым гудком, трэція набіраліся ў доках новых сіл пасля далёкіх падарожжаў.

Сонца асвятляла прыгожыя белалакаменны будынак упраўлення Далёкаўсходняга пароходства. На вітрыне з серабрыстымі ззяючымі надпісамі прамільгнула нешта на дзве блізкае, роднае. Чытаю: «Брэст»... «Віцебск»... «Орша»... «Слаўград»... «Маладзечна»... Свядомасць выхоллівае толькі гэтыя назвы, хаця побач — дзесяткі іншых суднаў.

Судны-цэзікі... Часцінка зямлі беларускай. Дык дзе ж вы цяпер, на якіх мерыдыянах? У якіх гаванях кідаецца якары?

— Можце пазнаёміцца з параходам «Віцебск», — сказалі мне ў пароходстве. — Ён цяпер на рэйдзе.

І вось я ўжо прад'яўляю атрыманы пропуск у прахадной гандлёвага порта. Адчуванне дзіўнае: за прахадной — Ціхі акіян... У грукаце порта, сярэд вагонаў, аўтамашын, пакагузаў, механізмаў з цяжкасцю дабіраюся да стаянкі судна.

Аб «Віцебску» мне ва ўпраўленні казалі, што гэта старое судна. Пачаўшы свой працоўны шлях у гады вайны, яно прайшло праз мноства бур і штормаў. Не раз, пабітае акіянскімі

хвалямі, становілася на рамонт у заводскія докі. І зноў ветэран флоту выходзіў на марскія дарогі — да камчацік і калымскіх берагоў, у чукоцкія і запалярныя гавані. Ён сведка таго, як некалі «пагібельныя» месцы —пустэльныя бухты на паўночным усходзе нашай краіны — ператварыліся ў першакласныя порты. Параход і цяпер баразніць воды далёкаўсходніх мораў, перавозіць грузы, пасажыраў.

Паднімаюся па трапу на судна. Мяне сустракае... не, не «прасолены» мараход, а зграбная, сарамлівая дзяўчына. Завуць — Люба Савенка, дыявальная, яна ж — сакратар камсамольскай арганізацыі. На моры другі год. Прыехала пасля дзесяцігодкі з Армавіра. Зразу-

мела, пацягнула сюды рамонтка, спрадвечная спадарожніца моладзі.

Начальства на параходзе не было. «Занята перадрэйсавымі клопатамі на беразе», — тлумачыць Люба і ветліва паказвае суднавую гаспадарку, памяшканні — каюты, камбуз, сталовую, кіназалу для пасажыраў, бібліятэку. Люба ахвотна расказвае аб шэфскіх сувязях з віцэблянамі:

— Абменьваемся пісьмамі, радыёграмамі, фатаграфіямі. Атрымліваем юбілейныя нумары газет. Ды яшчэ як радуемся кожнай вестачцы! Калі Віцебскую вобласць узагародзілі ордэнам Леніна, — гэта было вялікае свята і для маракоў «Віцебска».

На палубу падымаюцца некалькі статных хлопцаў з машыннага аддзялення. Уступаюць у размову. Адзін з жалеб гаворыць:

— Старэнькі ўжо наш пара-

ход, спішуць хутка яго. Вось на «Оршы» б паплаваць! Вось гэта судна!..

Цеплаход «Орша», аб якім з захапленнем гаварылі маракі, у гэты час быў далёка ад ціхаакіянскіх берагоў. І ўсё ж мне пашанцавала. Капітан аказваўся ў водпуску, ва Уладзівастоку. Ён згадзіўся даць «сухапутнае» інтэрв'ю.

Аркадзь Табакар знешне зусім не падобны на «марскага воўка», хоць больш за трыццаць год жыцця з пяцідзесяці аддаў мору. Тонкія рысы твару, спакойны позірк, мяккі, як у настаўніка, голас. Аркадзь Дзмітрыевіч—карэнны прыморца.

Я слухаю цікавы расказ капітана далёкага плавання, які збаразіў сотні тысяч міль блакітных і не заўсёды гладкіх дарог. Расказ чалавека, на долю якога выпалі і цяжкія арктычныя рэйсы, і небяспечнае плаванне ў час вайны, калі ва-

ДАРЫ САЖА- ЛАК

У абед хлопцы знялі з сябе непрэмакаемыя камбінезоны, прыселі ля вогнішча. Пакуль Валянціна Агейчык разлівала ў міскі наварыстую юшку, рыбакі жартавалі:

— Глядзі, Рыгор, зноў табе жонка больш за ўсіх налівае.

— Дабаў, дабаў яму, Валя, яшчэ апалонік, бо нешта занядукаў сёння твой Рыгор — сетку дрэнна цягнуў.

Смех смехам, але хлопцы сапраўды прытамліліся — як-ні-як да абеду тон дзесяць рыбы выцягнулі.

— Чаго, Міхась, задумаўся? Мо' ўспамінаеш таго шчупака паўпудовага, што летась цягнуў цябе ў рэчку?

Комлік усміхнуўся. Сапраўды, ён да гэтай пары не можа дараваць сабе, што выпусціў рыбіну. Мінут пятнаццаць падцягваў яе да берагу. Здавалася, вось-вось трэсне вуда — так шчупак упіраўся. І калі рыбіна была амаль у руках, Міхась на нейкае імгненне расслабіўся. Шчупак сарваўся, а Комлік ад нечаканасці кінуўся за ім.

— Ты, Краснагір, не здэкавайся. Лепш уважлівей працуй лыжкай. Здаецца мне, што ты ніколі такой смачнай юшкі не каштаваў.

Сапраўды, юшка атрымалася выдатная. І хача кажуць, што варыць яе мужчынская справа, Валянціна Агейчык навучылася гатаваць юшку не горш за іншага рыбака. Дарэчы, і сама яна рыбацка. Ужо каторы год працуе з мужам на рыбакамбінаце «Волма». Летам падкормлівае рыбу, рамантуе сеткі. А зараз, у пеціну, спраў прыбавілася. Кожны дзень рыбакі вылоўліваюць 20—30 тон рыбы. Валянціна разам з усмі адгружае яе ў спецыяльныя машыны, якія дастаўляюць карпа на сартавальную базу. Асюль рыбу, вагой большую за 250 грамаў, адпраўляюць у магазіны, а меншую — пакідаюць зімаваць. Калі б не транспарцёры, электратэльферы, пад'ёмныя краны,

цяжка прыйшлося б. Тэхніка аблягчае працу. І яна спорыцца ў рыбакоў «Волмы». Толькі за месяц пеціны тут вылаўлена і адпраўлена ў магазіны Мінска і суседніх населеных пунктаў 325 тон карпа. Дырэктар камбіната разлічвае, што будзе яшчэ амаль столькі ж 210 тон запланавана адправіць у сталіцу рэспублікі зімой.

Добра ідуць справы і ў рыбакоў гаспадарак «Белае», «Любань», «Свіслач» і іншых. Рыбакамбінат «Белае» і рыбгас «Ляхва» ўжо выканалі свае пяцігадовыя заданні. Як ніколі цяперашні год «ураджайны» ў рыбгасе «Любань». Плошча яго сажалак складае больш за дзве тысячы гектараў, а практычна магучасць семнаццаць тысяч цэнтнераў рыбы ў год.

— У нас два напрамкі — азёрна-рачнае рыбакоўства і сажалакавае, — расказвае намеснік начальніка Упраўлення рыбнай гаспадаркі пры Саветце Міністраў БССР Мікалай Данскі. — Калі рэкі і азёры даюць 20—25 тысяч цэнтнераў рыбы, дык сажалкі — да сямідзесяці. Рыбы сёлета столькі, што мы адпраўляем яе нават у Маскву, Ленінград. А асноўныя пастаўкі ў нас у гарады Беларусі.

— Добра адчувае сябе ў нашай рэспубліцы вугор. Сёлета яго вылаўлена 390 цэнтнераў. З Далёкага Усходу завезлі таўсталобіка, амура. Амура сёлета ўжо вылаўлена амаль тысяча цэнтнераў. І яшчэ хочацца ўспомніць пра фарэль. Так званая «царская рыба» разводзіцца непадалёк ад Мінска ў Астрашынцкім Гарадку.

...Кожны дзень у сталіцу рэспублікі прыбываюць дзесяткі спецыяльных машын з дарамі сажалак. Мінчане маюць магчымасць купіць карпа, карася жывымі — ў большасці рыбных магазінаў горада ёсць акварыумы. Так што прыгатаваць юшку могуць не толькі рыбакі — кожны гараджанін.

В. СЛУШНІК.

МІНСК — ГОРАД ЗЯЛЁНЫ

Надыйшоў лістапад — апошні асенні месяц. Прырода рыхтуецца да зімнага адпачынку. У садах закончаны работы. А ў парках, скверах, на вуліцах Мінска работа кіпіць.

Восень, хоць і халаднаватая пара года, але для азеленяльных работ — самы гарачы час. Толькі сёлета на тэрыторыі жылых кварталаў беларускай сталіцы з'явілася 39 тысяч новых дрэў і 285 тысяч кустоў. У гадавалніках Трэста зялёнага будаўніцтва вырашчана шмат відаў дрэў: рабіна, каштан, ліпа, ясень, вярба, блакітная яліна. Пройдзе зіма, і на вуліцах зацвітуць каштаны, а

восенню сярод жаўтавата-зялёнага лісця зачырванеюць гронкі рабіны.

Госці, калі бачаць нашу сталіцу, гавораць, што горад вельмі прыгожы. І да гэтага азначэння абавязкова далучаюць яшчэ слова — зялёны. Так, Мінск — самы зялёны горад у рэспубліцы, горад-парк. І заслуга ў гэтым яго жыхароў.

Вось і цяпер у горадзе аб'яўлены «месячнік азеленення». Школьнікі працуюць каля школ — разбіваюць новыя скверыкі, прысады, работнікі прадпрыемстваў азеленяюць свае тэрыторыі. І наогул, усе жыхары Мінска ўпрыгожваюць кварталы, ву-

ліцы, дзе стаяць іх дамы. Работы па азелененню праводзяцца па праектах і кантралююцца спецыялістамі з Трэста зялёнага будаўніцтва. Без гэтага нельга абысціся. Можна здарыцца, што пасаджаныя дрэвы потым будуць лішнія ці акажуцца не на месцы. Здаецца, усё проста. Дрэва не патрэбна — узяў ды высек. Але рабіць гэта ўжо ніхто не дазволіць. Што пасадзілі — тое павінна расці. Мінчане ніколі не высякаюць, а толькі садзяць дрэвы, садзяць вясной і восенню. Таму і гавораць: «Мінск — горад зялёны...»

Г. ПЯТКЕВІЧ.

БЕЛАРУСЬ ПАШЛЕ ЭКСПАНАТЫ

Зусім нядаўна ў Маскве закончыла работу буйнейшая міжнародная выстаўка года «Хімія-70».

А ў павільёнах ужо ідзе інтэнсіўная работа па арганізацыі новых міжнародных выставак у нашай краіне. Адной з буйнейшых у новым годзе будзе «Замежгандльмаш-71», або, як яе называюць поўнасцю, «Сучасная тэхніка прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання». Адкрыццё гэтай міжнароднай выстаўкі намачаецца ў маі. Яна ахопіць увесь комплекс абсталявання, тэхнічных сродкаў, з дапамогай якіх ажыццяўляецца гандаль ва ўмовах сучаснага высокаразвітага грамадства.

Што будуць паказваць краіны-ўдзельніцы? Гэта розная пад'ёмна-транспартная тэхніка для разгрузкі аўтамабіляў, абсталяванне і машыны, з дапамогай якіх тавар рыхтуецца да продажу, для вырабу тары і ўпакоўкі.

Важнае месца ў экспазіцыі зоймуць сучасныя віды абсталявання і вытворчых апаратаў для стальных, рэстаранаў і кафэ.

Фірмы і знешнегандлёвыя арганізацыі многіх краін свету пакажуць у ліку іншых экспанатаў халадзільнае абсталяванне з аўтаматычным падтрыманнем задэдаванага рэжыму, спецыялізаваны транспарт для перавозкі тавараў, машыны для ўборкі памяшканняў, сучасныя

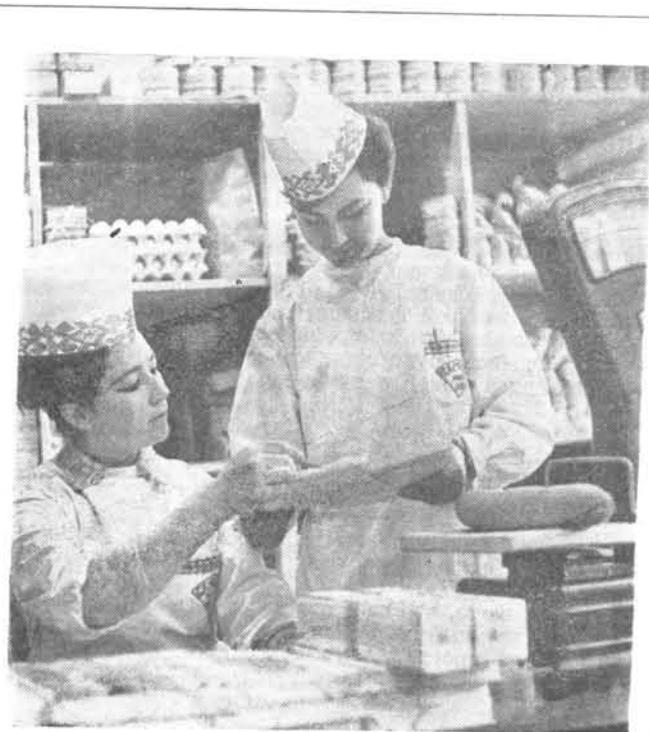
сродкі аргтэхнікі для прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання, а таксама матэрыялы для аддзелкі гандлёвага абсталявання, памяшканняў, магазінаў, сталовых, рэстаранаў, кафэ.

Наша краіна, як арганізатар выстаўкі, зноў выступіць з самай вялікай экспазіцыяй — каля 3 000 экспанатаў па ўсіх адзінаццаці спецыялізаваных раздзелах выстаўкі.

Беларусь пашле на выстаўку шмат вырабаў сваіх прадпрыемстваў. Так, напрыклад, Гродзенскі завод гандлёвага машынабудавання падрыхтуе некалькі ўзораў пасудамыечных машын. Адны з іх будуць прызначаны для мыцця прыбораў, другія — для мыцця талерак. Зверне на сябе ўвагу аўтаматычная пасудамыечная машына бытавога прызначэння.

Універсальную гароднінарэзку, машыны для ачысткі бульбы пакажа Баранавіцкі завод гандлёвага машынабудавання. Сваю прадукцыю прадэманструе і Гомельскі завод гандлёвага абсталявання, які выпускае горкі, прылаўкі, стэнды для сучасных магазінаў. Раздзелачныя, тарцовыя і гастронамічныя дошкі будзе экспанавать Радзешовіцкі райпрамкамбінат. На спецыяльных стэндах у павільёнах, кафэ, блінных, чайных наведвальнікі выстаўкі змогуць убачыць багатую прадукцыю шклязавода «Нёман».

Г. БАКШЭВА.

На Мінскім тонкасуконным камбінаце працуе стол папярэдніх заказаў ад магазіна «Сервіс». Група прадаўцоў проста ў цэхах прымае ад рабочых заяўкі на харчовыя тавары. Асабліва многа заказаў было ў перадсвяточныя дні. НА ЗДЫМКУ: прадаўцы Ала ЗАЙЦАВА (злева) і Ганна ВАРАНОВІЧ камплектуюць пакеты па заказах рабочых.

Фота І. ЗМІТРОВІЧА.

рожыя падводныя лодкі падпільноўвалі нашы судны, і паходы ў замежныя гандлёвыя порты.

Яшчэ дажывалі свой век драўляныя парусна-маторныя шхуны, калі Аркадзь Дзмітрыевіч стаў мараком. Цесныя тады былі матроскія кубрыкі, цвёрдыя суднавыя ложка.

— Цяпер на суднах зусім інакш, — расказвае капітан. — Паглядзілі б вы на нашу прыгажуню «Оршу» — цэлы плывучы горад! Утульныя аднамесныя каюты з перагародкамі са светлага пластыка. Шафкі, умывальнікі, душавыя. Бляск нікелю і медзі ў машынным аддзяленні. Докладнейшыя прыборы. Мікраклімат. У тропіках атрымліваем халоднае паветра, на поўначы — цёплае. Пахне аэронам, як у асноўным лесе...

Сёмы год, як на «Оршы» падняты Дзяржаўны сцяг СССР. Судна прайшло чатырыста тысяч марскіх міль, а гэта раў-

назначна васемнаццаці кругасветным плаванням. Заходзілі ў порты Амерыкі, Канады, Аўстраліі, Японіі, Ірака, Цэйлона, Кубы, былі ў Панаме, у Гібралтары... І ў кожны рэйс везлі ў трумах да пятнаццаці тысяч тон грузаў — пяць вялікіх чыгуначных саставаў!

У якіх б гавані ні заходзілі маракі-аршанцы, з кім бы ні сустракаліся — з докерамі, фермерамі, студэнтамі, — яны дастойныя прадстаўнікі сваёй Радзімы, знаходзяць для яе новыя сяброў.

— Зайшлі мы гэтай вясной, — успамінае капітан, — у аўстралійскі порт на востраве Таманія. У паўднёвым паўшар'і лета ў разгары, і нашы хлопцы дапамагалі сялянам убіраць фрукты. Потым запрасілі тасманцаў на цеплаход. Людзі з захапленнем глядзелі савецкія кінафільмы, слухалі песні, падоўгу стаялі ля вітрын і стэндаў, прысвечаных стагоддзю Ільіча.

Распытвалі: «Няўжо ў вашай краіне бясплатна лечаць? Без грошай вучаць? Заўсёды ёсць работа?» Аўстралійцы захапляліся гасціннасцю членаў экіпажа, абмяняліся з імі галаўнымі ўборамі і горда расхаджвалі па прычалу ў футравых шапках.

Аркадзь Дзмітрыевіч паказвае сшытак з пісьмамі аб знаходжанні «Оршы» ў двух амерыканскіх портах, дзе экіпаж судна літаральна атакавалі дзесяткі карэспандэнтаў, тысячы наведвальнікаў. Нават буржуазныя газеты пісалі: «Уся каманда, ад капітана да радавых матросаў, выглядае ветлівай, спакойнай, дружалюбнай і пакідае добрае ўражанне. Яны — людзі культурнай краіны...»

— Дзе б мы ні знаходзіліся, — гаворыць А. Табакар, — мы ведаем, што нашы справы і лёс цікавяць аршанцаў. Нас з імі звязвае сяброўская пераліпка, пабывалі мы там і ў гасцях. Вось глядзіце... — На стол

ляглі фатаграфіі, якія адлюстравалі сустрэчы маракоў у Оршы з рабочымі льнокамбіната, са школьнікамі, чыгуначнікамі.

Ёсць у Ціхаакіянскім паракходстве і іншыя «беларускія» судны.

— Напішыце аб «Брэсце», — раіць супрацоўніца культбазы паракходства Ганна Пяткоўская. — Вы б бачылі, як любоўны аформлены на судне музейны куток крэпасці-героя. Усе надпісы на экспанатах на дзвюх мовах — рускай і японскай. Параход часта бывае ў портах суседняй краіны, і японскія докеры з цікавасцю наведваюць музей.

А «Марат Казей», «Зіна Партнова»! Так, гэта другое жыццё герояў. Іх авяталі вятры ў паўночных шыратах, яны заходзілі ў партыяны пункты Чукоткі, дастаўлялі абсталяванне ў запаларны Білінск для першай атамнай электрастанцыі на паўночным усходзе краіны.

Калі судны бываюць у загранічных портах, заручбеныя госці, глядзячы на фатаграфіі, звычайна задаюць адны і тыя ж пытанні: «Чым жа праславілася гэтая кволая дзяўчынка з коскамі? Чым вызначыўся гэты чатырнаццацігадовы сціплы хлапчук?» І тады маракі расказваюць ім аб адважнай падпольшчыцы, выконваўшай самыя небяспечныя даручэнні, аб дзяўчыцы, якая забіла гестапаўца, што дапытваў яе. Яны расказваюць аб юным лясным байцу і спрытным разведчыку, які цяпер, адліты з бронзы, стаіць на п'едэстале ў адным з паркаў Мінска з паднятай у руцэ апошняй гранатай. Яны расказваюць аб подзвігах беларускага і ўсяго савецкага народа ў барацьбе з фашызмам, аб сённяшнім дні нашай Радзімы. І людзі спускаюцца з трапа натхнёныя — яны бачылі часцінку савецкай зямлі...

С. ВІЛЯЧАР.

ВІНШАВАННІ РАДЗІМЕ

Дорогіе соотечественнікі!
Правление Русского общественного клуба сердечно поздравляет коллектив редакции газеты «Голас Радзімы» и со- трудников Белорусского товарищества по культурным сви- зям с соотечественниками за рубежом с 53-й годовщиной Ве- ликой Октябрьской социалистической революции.

Желаем всем вам хорошего здоровья, успехов в жизни и работе.

Председатель клуба В. РУДЕНКО.
Секретарь Л. КАБАКОВА.

Австралия.

Члены Виндзарскага аддзела Федэрацыі рускіх канадцаў шлюць вам, дарагія сябры, палымнае прывітанне і гарача вішучь суайчыннікаў у Беларусі з радасным днём 53-й гадавіны Вялікага Кастрычніка!
Ад усяго сэрца жадаем яшчэ большых поспехаў у вашай вышароднай дзейнасці для справы міру ва ўсім свеце.

Канада.

Поздравляем сотрудников Белорусского товарищества по культурным связям с соотечественниками за рубежом и ре- дакции газеты «Голас Радзімы» с 53-летием Великого Ок- тября.

Дорогие друзья! Сорок лет скитаемся мы на чужой земле, но всегда наши мысли с Родиной, с родным народом.
Радостно было нам читать в бразильских газетах о полете автоматической станции «Луна-16», которая доставила на Землю образцы лунной породы. Поздравляем весь советский народ с новым научным достижением.

Михаил ПАВЛЮКОВИЧ.

Бразилия.

Дорогие сотрудники Белорусского товарищества и газеты «Голас Радзімы»!
Горячо приветствуем и поздравляем вас с радостным праздником 53-летия Великой Октябрьской социалистической революции!

Желаем вам, наши дорогие друзья, и всему советскому народу дальнейших успехов в строительстве нового об- щества.

Мария и Михаил МАКАРЕВИЧ.

Канада.

От имени членов туристских групп «Русского голоса», по- бывавших этим летом в Советском Союзе, поздравляю вас, дорогие друзья, и весь советский народ с 53-й годовщиной Ве- ликой Октябрьской революции.

Нынешний год богат знаменательными событиями в жизни советских людей и всего прогрессивного человечества: 100- летие со дня рождения великого революционера, вождя Октябрьской революции В. И. Ленина и 25-ая годовщина по- беды над фашистской Германией. Мы счастливы, что именно в этом году многие из наших земляков сумели побывать на Родине. У членов групп остались неизгладимые впечатления о пребывании в вашей республике.

Иван ПОТЕРЯЙКО.

США.

Поздравляем всех работников Белорусского товарищества по культурным связям с соотечественниками за рубежом, сотрудников редакции газеты «Голас Радзімы», героический, трудолюбивый народ Белоруссии с 53-й годовщиной Великого Октября.

Несмотря на то, что нас разделяют тысячи километров, в этот торжественный день мы, белорусы, живущие в городе Чикаго, будем вместе с вами. 7 и 8 ноября мы отпразднуем этот славный юбилей в нашем Русском культурном центре.

Анна и Гордей БУСЬКО.

США.

БОЛЕЕ двух месяцев про- шло после моего воз- вращения из поездки на Родину, а я все еще перепол- нен незабываемыми впечатле- ниями и волнением.

42 дня — сравнительно не- большой срок, но за это вре- мя мне удалось побывать в больших городах—Москве, Ле- нинграде и Минске, посетить Брест, Кобрин, Дрогичин, Бере- зу, объездить много деревень. С удовлетворением свидетел- ствую, что везде пользовался свободой передвижения, нигде не было никакой задержки, а наоборот, содействие и по- мощь.

За время своего путеше- ствия я увидел много хорошего, интересного и поучительного, в полной мере оценил ту бы- строту, с которой советский на- род восстановил все разру- шенное войной, восхищался чистыми и зелеными городами, московским и ленинградским метро.

Очень изменилась деревня. Теперь не может быть сомне- ний, что колхозы дают возмож- ность крестьянам жить зажи- точно и культурно.

Многое мне понравилось, но

должен сказать, что я видел и недостатки. В деревне теперь легкая работа, не то, что рань- ше, а некоторые этого не це- нят и не очень стараются на работе. Еще не хватает квали- фицированных продавцов, осо- бенно в маленьких городах. В справочных встречаются не- вежливые служащие. Но я на- деюсь и верю, что эти недо- статки будут исправлены в са- мое ближайшее время.

В заключение хочу сказать, что я очень доволен своей по- ездкой на Родину, о которой мечтал 40 лет и которая была самым ярким событием в моей жизни.

Степан ЧЕРКАС.

Канада.

П РАШУ вас, присылайце мне «Голас Радзімы», таму што я вельмі ці- каўлюся ўсім, што адбываецца ў Мінску, у Беларусі. З тымі землякамі, што разам са мной у складзе турысцкай групы не- калькі год таму назад наведалі ваш горад, я часта сустракаю- ся. Мы ўспамінаем наш тур, перабіраем і абмяркоўваем свае ўражання, усе марым на- ведаць дарагую нам Бацькаў- шчыну яшчэ хоць раз.

Напэўна і гэтым летам у вас было многа работы, таму што землякоў, якія едуць з США ў

падарожжа па Савецкім Саю- зе, становіцца ўсё больш. Са- вецкім людзям жывецца цяпер значна лепш, чым у старыя ча- сы. Краіна стала заможнай і развітай—гэта агульная думка ўсіх, хто наведаў СССР.

Па тэлебачанні я нядаўна ба- чыла Сібір. Які гэта прыгожы край! Якія цудоўныя гарады выраслі на яе прасторах! Неад- нойчы бачыла я і Маскву, а вось Мінск, на жаль, не показ- ваюць. Заўсёды, калі пачынаец- ца перадача пра Савецкі Саюз, я званю сваім дзецям. Мне хо- чацца, каб і яны знаёміліся з маёй Радзімай.

Соф'я МАРОЗ.

ЗША.

В ОТ она, долгожданная и радостная встреча с Родиной. Снова я хожу по улицам родного Минска, вглядываюсь в лица дорогих мне людей. В этом городе я родилась, здесь прошло мое детство. Но теперь я не узнаю его. Город вырос, по- хорошел. Появилось много новых микрорайонов с широкими проспектами, зелеными парками и скверами, в кото- рых шумными стайками игра- ют дети.

Эти ребята по-настоящему счастливы. Будущее их так- же прекрасно. Для этого у них есть все — ласковые, за- ботливые родители, прекрас- ные сады и ясли, школы и институты, в которых опытные педагоги дадут им необ- ходимые знания, верные друзья. Но ко всему этому нужен мир.

Невольно вспоминается Хатынь, где фашистские звери жажко сожгли всех ее жителей, в том числе женщин и детей. Трудно представить эту страшную трагедию, разыгравшуюся в белорусской деревне 22 марта 1943 года. Об этом нельзя забывать.

К сожалению, и сегодня льется кровь невинных лю- дей. В огне напазма сгорают дети в Индокитае, множится количество сирот на Ближнем Востоке. Я присоединяю свой голос протеста к тем, кто вы- ступает против новых зверств американских и израильских агрессоров.

Как и все прогрессивные люди на земле, я благодарна своей Родине за ее бескоры- стную помощь народам, бо- рющимся за право жить, за свою независимость и свобо- ду. И я горжусь, что это бла- городное государство — моя Родина.

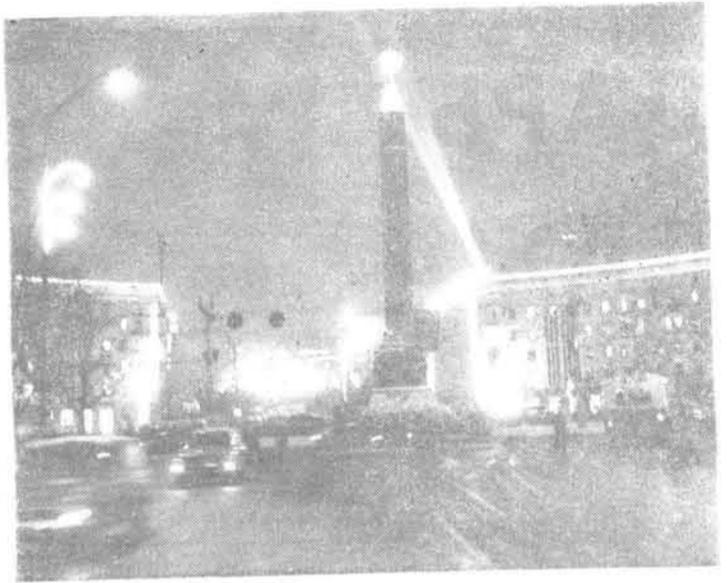
Надежда ГЕФКЕН.

ФРГ.

Першы снег.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

Мінск святочны.

Фота Ул. КІТАСА.

ЛЮДЗІ У СССР

ЖАНЧЫНА

Першае, на што мы звярнулі ўвагу, — гэта тое, што ў савецкіх жанчын здаровы выгляд, добрая фігура. І яны вельмі прыгожыя. Паколькі жанчына ва ўсім свеце — жанчына, тутэйшыя прадстаў- ніцы цудоўнага полу таксама дастаткова ганарыстыя і, як вынік, вельмі добра падфарбоўваюцца (прычым не грашаць празмер- насцю), носяць модныя сукенкі — мы бачылі многіх дзяўчат у міні-спадніцах. Яны ходзяць на работу добра апранутыя, вызна- чаюцца таварыскасцю, але, разам з тым, патрабуюць да сябе павягі. Важна, што яны імкнуцца даведвацца пра апошнія навіны, і ў галіне жаночай моды таксама.

Агульнавядома, што ў працы савецкая жанчына прыроўнена да мужчыны, выконваючы практычна любую работу.

Савецкая жанчына кахае, як і любая іншая жанчына, і яна чул- ливая. Ёй падабаецца, каб мужчыны адносіліся да яе ўважліва, бо, хоць яна і прыроўнена з імі перад законам, аднак абавязко- ва хоча быць жанчынай і прамым сэнсе слова. Таму яна не абы- якаявая да шырых кампліментаў. Затое рэзка рэагуе супраць не- прыстойнага заляцання.

Савецкая дзяржава можа ганарыцца сваімі жанчынамі: яны працуюць столькі ж, колькі і мужчыны, ва ўсіх сферах дзейнас- ці; і ўмеюць таксама быць жаночкімі з усёй паэтычнасцю, якая заўсёды акружала жанчыну ва ўсёй эвалюцыі народаў, пачынаю- чы з каменнага веку і да нашых дзён. Савецкая жанчына заўсёды дбайна адносіцца да свайго абавязку перад Радзімай, што вель- мі важна. Выдатным прыкладам таму з'яўляецца яе роля ў апош- няй сусветнай вайне.

Дарэчы, мы даведаліся пра адзін факт, які нас вельмі здзівіў і ўзрадаваў, паколькі мы — бразільцы: аказалася, што Раберта Карлас, прызваны «каралём маладой музыкі Бразіліі», вядомы савецкай моладзі, і ў прыватнасці маладым дзяўчатам, якія слу- хаюць і напяваюць яго музыку.

ДЗЕЦІ

Тут, у Савецкім Саюзе, свет належыць дзецям — тэндэнцыя, якая павінна была б строга захоўвацца і ва ўсіх іншых краінах. Дзіцяці павінна быць прадстаўлена ўсё. Усякі раз пры сустрэчы з дзецьмі мы бачылі, што да малых адносяцца вельмі ласкава і з вялікімі клопатамі. Яны падобны на маленькіх прынцаў, такая ім аддаецца ўвага.

У нядаўно мы наведалі Маскоўскі парк культуры і адпачынку. Першае, што мы ўбачылі, гэта—спецыяльнае прадстаўленне для малых, у праграме якога былі гульні, тэатральныя п'есы, выступ- ленні настаўнікаў і нацыянальных герояў. Гэта было свята: адзна- чаўся пачатак навучальнага года.

Нас асабліва зацікавіла адно дзіцячае спаборніцтва: даволі вялікая колькасць пажарных машын з дзецьмі ў форме пажар- ных рыхтавалася да «выезду на пажар». Праводзілася рэпетыцыя тушэння пажару на аснове спартыўнага спаборніцтва. Хлопчыкі, якія знаходзіліся ў юнацкім пажарным таварыстве, дзейнічалі, як самыя сапраўдныя пажарныя. Гэта было захапляючае відовішча.

Нас суправаджалі ў гэтай прагульцы Людміла, прыгожая савец- кая дзяўчына, якая ветліва ўзялася паказаць нам усё, што ма- чыма, і Элемільтон, бразільскі студэнт, які вучыцца ў Маскве. Мы назіралі за дзецьмі ў розных аспектах. Адзін маленькі хлопчык (гады са два) нават паслужыў нам мадэллю для фота, якое, калі нам пашчасціла і яно атрымалася добра, можа быць змешчана на наштоўцы. Твар гэтага дзіцяці сам па сабе цудоўны.

У нейкі момант Людміла звярнула нашу ўвагу на жанчын з дзі- цячымі каляскамі, якія пераходзілі вуліцу напярэсткі, гэта значыць не па падземным пераходзе.

— Бачыце гэтых жанчын? — сказала яна і растлумачыла:—Яны могуць перасякаць вуліцу такім чынам. Усе ж астатнія павінны абавязкова карыстацца падземным тунелем. Гэта яшчэ адна льго- та для дзяцей.

МУЖЧЫНА

Апрача Масквы, мы пазнаёміліся з Ленінградам, Кохтла-Ярве ў Эстоніі, праўда, вельмі бегла. Але тое нямногае, што мы бачылі, дазволіла нам вынесці ўражачнае, што савецкі чалавек добра арганізуе сваё жыццё, для ўсяго ёсць свая гадзіна і сваё месца. Рабочы час — каб працаваць, абедзенны—каб есці; гадзіна за- баў—каб забаўляцца, і гэтак далей. І любую з гэтых спраў ён стараецца рабіць найлепшым чынам. Гэта можа быць праілюстра- вана прыкладам, што мы ўбачылі ў Кохтла-Ярве: на заводзе па перапрацоўцы гаручага сланцу (падобным мы, бразільцы, такса- ма будзем мець шчасце валодаць у хуткім часе) мы назіралі за людзьмі, якія працуюць вельмі старанна; мы бачылі таксама, як яны грунтоўна, не спяшаючыся, са смакам абедалі.

Нарэшце, мы бачылі, як яны забаўляюцца: весела танцуюць. Гэта было ў рэстаране ў тым жа Кохтла-Ярве, куды мы прыйшлі павячэраць. Там была пляцоўка для танцаў, дзе маладыя людзі, элегантна апранутыя, некаторыя нават у парадных вячэрніх кас- цюмах, кружыліся, трымаючы ў абдымках прыгожых эстонак, апранутых па апошняй модзе. Гэтыя маладыя людзі былі ў сваёй большасці гарнякі (з шхатаў гаручага сланцу). Свята было такое ажыўленае і зазыўное, што мы таксама рашылі патанцаваць і танцавалі...

Жазе С. ВАНІ, бразільскі журналіст.

Гэта адбылося на Віцебшчыне. Якім у мікрэчы, дзе зліваюць свае воды Заходняя Дзвіна і Ула, напярэдадні 25-й гадавіны Кастрычніка, а дакладней у ноч з шостага на сёмае лістапада.

Трэці дзень група разведчыкаў з дзевяці чалавек пад камандаваннем лейтэнанта Аляксея Хадасевіча знаходзілася ў тыле ворага. Нямаю каштоўных звестак аб праціўніку перадалі смельчакі за лінію фронту. Але самае галоўнае яшчэ не было зроблена.

Фашысцкі штаб, куды толькі што наводзілі агентурных даных, прыбыў з галоўнай стаўкі Гітлера нейкі генерал. — Вось мэта разведкі. Дзе ён, гэты штаб? Навошта туды заліццела такая важная «штушка»?

А тэрмін, адведзены камандаваннем на выкананне задання, падыходзіў к канцу. І Хадасевіч вырашыў зрабіць смелую вылазку да далшняга ўрочышча, над якім, як ён прымеціў, амаль няспынна і густа кружылі «месернімыты». На гэта адназначнае заданне лейтэнант паслаў сержанта Брусніцына і радавога Клімёна — смельчых, спрытных разведчыкаў.

Дзеянніцкае па-гвардыіску, хлопцы, — сказаў ім на развітанне Хадасевіч. — Калі ўжо даўдзецца рызыкаваць, то каб не дарэмна. Чыішо вас на світанку.

Гэта апошняя ноч перад святкам была ранаючай. Паглядваючы на цыферблат на-

ручнага гадзінніка, які свяціўся, Брусніцын, або, як яго часта называлі за салідны ўзрост і жыццёвую мудрасць, Гаўрылыч, амаль беспамылкова вызначыў па часу кіламетры пройдзенага шляху. Спыніліся на восьмым, ля самага насцілу дарогі, пракладзенай па зыбкаму дробналесцю. Яна і вела да ўрочышча.

— Цяпер, брат, справа за гітлераўцамі, — на вуха прашантаў Брусніцын напарніку.

— Калі яны тут водзяцца, Гаўрылыч...

— Раз такую магістраль праклалі па гілому месцу — водзяцца.

І быццам у пацвярджэнне сказанага сержантам, недзе за паваротам дарогі заскакаў, запяляў пучок няяркага святла. За ім другі. Потым пачулася стракатанне матацыклаў.

Схаваліся за альховымі карчамі. Гітлераўцы праехалі не баючыся.

За паўгадзіны з лішнім разведчыкі прпусцілі яшчэ сем машын. Потым столькі ж часу — ні гуку, ні аганьку.

Перабраліся да самага павароту дарогі, адкуль больш спадручна было назіраць за ёй. І план дзеянняў выспеў. Два папярэчныя бервяны насцілу, хаця з цяжкасцю, але паддаліся, утварылі шчыліну шырынёй сантыметраў трыццаць — сорак. Паглядзелі — добра атрымліваецца. Паклалі бяровенні на месца і зноў сталі чакаць.

Хутка адзінаццатым пра-

скочылі яшчэ два матацыклы, цяпер ужо туды, да ўрочышча. І зноў цішыня. Але вось пачуўся шум. Усё ярэй і бліжэй святло фары. За ім густая цемра. Значыць — адзінаццаты і гэты ў бок урочышча.

— Пара! — скамандаваў сержант і разам з Клімёнам распуснуў бяровенні.

Гітлераўцы не ўбачылі пасткі. Пярэдняе кола матацыкла з ходу трапіла ў шчыліну, павярнула амаль упоперак, і матацыкл спыніўся. Фара пагасла, але матор працягваў працаваць. Пачулася ляліка. Двое саскочылі з матацыкла і ўткнуліся ў насціл, падсвечваючы ліхтарыкам. Трэці застаўся ў каласыці.

Амаль адначасова раздаліся два выстралы. Білі ва ўпор, упэўнена. Трэцяга, у каласыці, Клімёнак аглушыў прыкладам аўтамата.

Вывернулі кішэні вадзіцеля і яфрэйтара, забралі ўсё, што было там.

— Гэтага б з сабой узяць, Гаўрылыч, га? — узбуджана сказаў Клімёнак, паказваючы на гітлераўца, які расцягнуўся на дарозе.

— Куды ж яго возьмеш, калі ты, відаць, і дух з яго выбіў.

З обер-лейтэнанта знялі мундзір, заглянулі ў палявую сумку, што была пры афіцэры: затым абодва разведчыкі кінуліся да абочыны дарогі і зніклі ў кустарніку. Ішлі моўчкі, спышаліся, як толькі дазвалялі сілы. Вось і знаёмая закінутая лясная старошка. За ёй, у кіламетры, павінна быць дарога,

якая вядзе да нямецкага аэрадрома. Праскочыць яе, а там і свае недалёка. Але тут здарылася бяда.

Ці то заўважылі іх гітлераўцы ў ранішнім паўзмроку, ці то наўздагад паласнулі з кулямёта па таму месцу, дзе схаваліся разведчыкі, толькі не ўпустую прасвідрвалі частыя чэргі трасіруючых куль дробналессе. Прыглушана войкнуўшы, Брусніцын зрабіў некалькі назграбных скачкоў і пачаў валіцца набок.

— Кладзіся, Гаўрылыч, хутчэй кладзіся! — заспяшаўся Клімёнак, падаючы побач з сержантам.

— Позна, дарагі, позна, — праз зубы працадзіў Брусніцын. — Бачыш, куля ўжо трапіла. Ды не адна, здаецца. Нага паранена. І тут вось гарыць, — паказваючы на правы бок, прагаварыў сержант.

Гітлераўцы перасталі страляць. Разведчыкі сям-так перавязалі раны. Яны спышаліся туды, дзе цягнуў грэбень густога лесу. Але чым бліжэй здаваўся гэты грэбень, тым больш цяжкім быў кожны крок. Ранены сержант часамі траціў прытомнасць, валіўся з ног. А калі прыходзіў у сябе, сутаргава сціскаў рукі Клімёна і загадваў яму спяшацца аднаму да сваіх.

— Я тут пакуль схавваюся, потым за мной прыдзеце, — гаварыў ён.

— Не, не, Гаўрылыч, цяпер ужо блізка, зусім побач нашы. — супакойваў яго Клімёнак.

Бачачы, што сержант асла-

беў, Клімёнак узваліў яго на спіну і, цяжка ступаючы, пайшоў наперад, да выратавальнага лесу.

...Роў з крутымі берагамі, невялікі пералесак і вось ужо тут яна, глухая лясная ўпадзіна.

Падскочылі двое — сержант Варанцоў і рослы разведчык Козыраў — зямляк Гаўрылыча. Спалохана ахнулі, убачыўшы знямоглы бледны твар таварыша. Беражліва паклалі на плашч-палатку. Панеслі. Следам зморана крочыў Клімёнак.

Пакуль занава перабінтавалі раненага, Клімёнак даляжыў лейтэнанту аб выкананні задання, аб усім, што адбылося гэтай ноччу, перадаў здабытыя дакументы. А ў іх якраз і было самае галоўнае. У афіцэрскай сумцы аказаўся пакет на імя генерала і карта з падрабязнай абстаноўкай вялікага ўчастка праціўніка.

Адрозу ж у эфір панесліся пшыфраваныя пазыўныя. Лейтэнант сам перадаваў важнейшыя даныя камандаванню.

...Гул дзевяткі чырваназорных бамбардзіроўшчыкаў, якія з'явіліся над лесам, быццам ажывіў Брусніцына. Бліскучымі, запаленымі вачыма ён, як і ўсе таварышы, глядзеў праз густыя кроны дрэў у неба.

Потым пачуліся цяжкія раскацістыя выбухі. Нашы самалёты бамбілі палявы штаб гітлераўскай арміі. Бамбілі дакладна, проста ў цэль.

М. ПАРШЫН.

Нашы госці

КАБ ВЕДАЛІ...

«Дзень добры, Элізабет! У першых радках свайго пісьма паведамляю, што даехаў я добра і знаходжуся цяпер у сваёй роднай вёсцы Судавіцы. А сустрэлі мяне як мае быць...»

Тут Андрэй Зялёны адарваўся ад паперы і выцер з ілба пот. Ах, ліха на яго! Кожны раз, калі ён, Андрэй, пачынае хвалявацца, у яго пацее лоб. Аж няёмка. «Так, сустрэлі добра. А пра што напісаць далей? Як родзічы пасадзілі за багаты стол? Не. Аб гэтым раскажу, калі вярнуся ў Рэгенсбург».

Цяжка пісаць. З Андрэя грамацей невялікі. Ды і наогул думкі блытаюцца — столькі ўражанняў. Калі сказаць па праўдзе, то сустрэлі нават не браты, а чужы, незнаёмы чалавек — рабочы з маслазавода. Андрэй ехаў і думаў: «Чамаданы цяжкія. А ці далёка ісці ад аўтобуса да кватэры Марыі ў Светлагорску — невядома». Побач сядзеў пасажыр, відаць, рабочы. Андрэй звярнуўся да яго:

— Можжа вы, добры чалавек, дапаможаце мне? І з чамаданамамі, і кватэру знайсці.

— Чаму ж не. Калі ласка. А вы, мусіць, здалёку?

— Здалёку, братка.

— Адкуль?

— З Заходняй Германіі.

— Ай, глядзі ты! Няўжо жываце там?

— Жыву.

— А чаму ж гэта вы там? Як жа гэта?

— Так... Вайна закінула. Еду вась на Радзіму паглядзець.

— Ого! У Германіі, значыць, жыць прыйшлося. З немцамі...

Андрэй Зялёны прамаўчаў. Гаваркі незнаёмец дапытваў:

— Ну і як яно... жыць... з немцамі?

— Як? Жыву. Трэба жыць, — неахвотна адказаў Андрэй і выцер хусцінкай лоб.

Яму стала трохі лягчэй, калі

аўтобус спыніўся ў Парычах і па гэтай прычыне размова абарвалася. Незнаёмец устаў і звярнуўся да Андрэя:

— Выйдзем, разамнём косці. Выйшлі. Той ізноў загаварыў:

— Значыць, між чужых людзей. Не дай бог...

Пасажыры ў гэты час куплялі цыгарэты, цукеркі, піва. Спагадлівы спадарожнік дастаў грошы і нечакана прапанаваў:

— Калі ласка. Бутэлекку віна.

— Дзякуй, братка, — разгубіўшыся, спрабаваў адмовіцца Андрэй. — Як жа гэта?... Чаму? Навошта? Дзякуй, дзякуй...

— Выпі, чалавеча. Я ж усё разумею. Гэта ж трэба такое! Жыць у Германіі, а на Радзіму толькі ў госці ехаць...

Андрэю стала млосна.

Цяпер ён сядзеў над пісьмом і думаў:

«Эх, жонка, жонка! Элізабет! Не разумееш ты савецкіх людзей, клянуся богам, не разумееш. Ты не паверыш, калі пачуеш пра тое віно. Ты скажаш: «Хлусіш, Андрэас, а калі праўда — то ён дзівак. Навошта чужога віном частаваць?» Не, Элізабет, не ў грошах справа, а ў душы. У спагадлівым сэрцы. Рускі чалавек такі, клянуся богам...»

Трэба ж пісаць. Як бы гэта, каб лепш атрымалася?

«Тут, дарагая, усё не так, як я думаў і як мне гаварылі. Сутрэча твайго Андрэаса была, нібы багатае вяселле...»

Андрэй паклаў ручку.

«А што яны, немцы, ведаюць пра беларускія вяселлі? Пра наш размах. І аб тым, як жыўць людзі. Гэта ж як мяне абалванілі! Ехаў сюды і думаў, што тут ходзяць у лапчы, не маюць чаго есці, свабоды не маюць. Вось тых бы брахуноў, падманшчыкаў, агітатараў тых прывезці ў Светлагорск ці ў мае Судавіцы і ткнуць носам: глядзі, ліха на цябе, знайдзі тыя лапці, донэр ветэр! А? Во

круцілі бы насамі! Таму што ў Судавіцах дамы ў калгаснікаў, як цацкі. Таму што і піць, і есці, і апрануцца — усяго хапае. І яшчэ грошай на кніжках па некалькі тысяч. «Лапці...» Ды ці ведаеце вы, бессаромнікі, што мой брат Мікіта, конюх Мікіта Зялёны з Судавіц, сказаў мне: «Прышлі, Андрэй, аўтамашыну — грошы ёсць, заплачу?» «Свабодна...» Тут, клянуся богам, болей свабоды, чым на Захадзе, бо тут чалавека не пакрываюць. Вось такія справы, Элізабет...»

І рука Андрэя пачала вывадзіць няроўныя радкі пісьма:

«Я табе скажу, дарагая жонка, што ўсё тут, як сон. Як казка. Прыеду — усім раскажу, каб ведалі. Каб разумелі, чыя праўда — тых, што за долары і маркі брэхуць, ці савецкіх людзей».

Пасля гэтай кропкі думкі зноў заказыталі галаву Андрэя. «Добра, што зайшоў у Мінску ў рэдакцыю «Голасу Радзімы». Няхай прыдзе карэспандэнт, няхай напіша ў газеце, што ўбачыў і што думаў на Радзіме Андрэй Зялёны. Ах, каб усе тую заметку прачыталі: і Павел Туз з Судавіц, што жыве ў Аўстраліі, і мае знаёмыя ў

Канадзе, Амерыцы, і ў Заходняй Германіі! Я яго яшчэ фатаграфію зрабіў папрашу. Няхай яны глянуць на мяне з раднёй. А то ў Рэгенсбургу некаторыя гаварылі, як ад'яджаў: «Асцерагайся, Андрэй, каб цябе большавікі не пасадзілі. Ой, не вернешся ты! А калі вернешся — па сто марак пакладзём на выпіўку». Во якая цьма і прапаганда! Во як задурманены галовы, клянуся госпадам... Ну, і няхай кладуць па сто марак. О, я ім раскажу! Я ж быў ва ўсіх вёсках, дзе радня: у Ракшыне, Прудку, Паганцах, Здудзічах, Дварышчах. Усе ж яны згарэлі ў вайну, усе ўшчэнт, а цяпер і дамы вялікія, светлыя, і багацце, і культура. А ў гарадах? У Мінску, Брэсце, Светлагорску? Тавары ў магазінах, прадукты, адзенне. Гасцініцы цудоўныя. А кватэрная плата? Я плачу за тры пакоі 140 марак, а сястра Марыя — 9 рублёў... Усё раскажу. Каб ведалі...»

Тут Андрэй Зялёны схамянуўся, узяў ручку і дапісаў апошнія радкі:

«Не хвалюйся, Элізабет. Я адчуваю сябе выдатна. А як вярнуся, як раскажу табе ўсё, то і ты захокаш паглядзець Судавіцы і Светлагорск. Клянуся богам, мы яшчэ сюды з табой удваіх прыедзем».

Ул. БЯГУН.

НА ЗДЫМКУ (злева направа): Г. ГРЭБЯНЧУК, М. ГРЭБЯНЧУК, А. ЗЯЛЁНЫ, яго пляменнік Лёня і М. ЗЯЛЁНЫ.

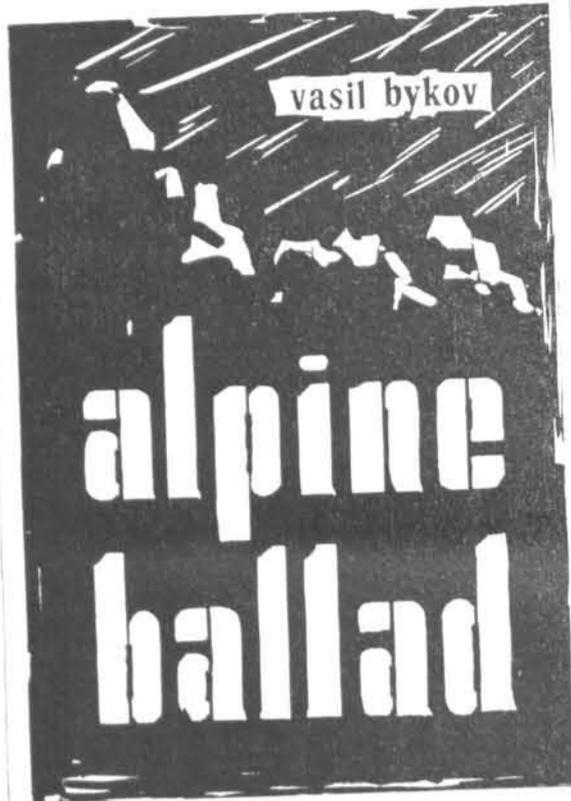
«БЕЛАРУСЬ» У ПАКІСТАНЕ

Вось ужо чацвёрты год фірма «Фекто» прадае ў Заходнім і Усходнім Пакістане савецкія трактары «Беларусь» і сельскагаспадарчыя машыны. «Беларусь» адразу ж зарэкамендаваў сябе як высокапрадукцыйны трактар, які нічым не ўступае лепшым машынам самых вядомых амерыканскіх і заходнееўрапейскіх фірмаў, а па шэрагу паказчыкаў і пераўзыходзіць іх. Фірма прадала ўжо больш як пяць тысяч савецкіх трактараў.

Велізарны двор майстэрняў фірмы «Фекто лімітэд» поўны машын, якія толькі што прыбылі. Механікі фірмы і спецыялісты «Трактарэкспарту» старанна аглядаюць, правяраюць у рабоце, рэгулююць вузлы прыбыўшых машын перад іх адпраўкай пакупнікам. Майстэрні аснашчаны савецкімі станкамі і прыборамі.

— Савецкія партнёры забяспечылі нас першакасным абсталяваннем, — гаворыць кіраўнік фірмы «Фекто». — Цяпер мы расшыраем майстэрні ў Карачы і пачынаем будаўніцтва цэнтара па продажы трактараў «Беларусь» у Лахоры.

Савецкія спецыялісты актыўна ўдзельнічаюць і ў падрыхтоўцы кадраў, якія працуюць на машынах «Беларусь». Дзякуючы іх сяброўскай дапамозе з мясцовых сялян падрыхтаваны ўжо сотні трактарыстаў.

(For the beginning see issues Nos. 37-44)

Suddenly he stopped shouting, cringed, and in a perfectly human voice, filled with despair made his demand.

«Gib mir Brot. Give me some bread.»
«Ho, is that all he wants!» smiled Ivan sarcastically, looking at him. The madman waited several seconds and then began to shout with unexpected anger.

«Give me the bread. Give it to me or I'll inform the Gestapo!»

«Gestapo, eh?» Ivan rose to his feet. «Get away from here! Get a move on!»

He moved threateningly towards the madman but before he could move more than a couple of steps the man had jumped down from his rock and with amazing agility was running downhill.

«Bread, no Gestapo. No bread, Gestapo!»
«You dirty swine», shouted Ivan against the wind. He was beside himself in anger and thought seriously of running after the prisoner, but the latter took the precautionary measure of moving farther away. When he saw Ivan stop, he stopped as well.

«Give bread!»
Ivan put his hand into his jacket and the German stopped in expectation: Ivan drew his pistol and cocked it.

«Pistol!» screamed the frightened madman, and backed away.

Ivan bit his lip; Giulia came up behind him. «Give him bread! Give bread!» she said in a fright.

In the meantime the madman had run clear of them, stopped, looked back and strode quickly downhill.

«Ivan, give bread! Give bread! No Gestapo!» the girl demanded in alarm.

«Tracherous bastard», thought Ivan, looking an-

65

grily at the swaying figure of the German. He was obviously a bad man to joke with, he'd make a noise and hand them over to the S.S., what else could you expect from an idiot. It would be a pity to kill him, and they could not get away from him. They would come with dogs, get on their trail and that would be the end of them.

«Hi!» shouted Ivan. «Take the bread.»
The madman stopped, held on to the rock and looked back. Soon his voice reached them through the wind.

«No. You'll shoot, I'll tell the Gestapo!»
Again he started off downhill.
«Go to hell! I won't shoot, nicht schiessen! Here, take it!»

Ivan actually broke a piece off the loaf and held it up for the madman to see. Giulia, who was standing beside him, shivered from the cold and gave the mad prisoner a worried look. The madman sat down on an outjutting rock; he was afraid to approach them.

«You swine!» shouted Ivan, at the end of his patience. «Go to hell, go to the Gestapo, go where you like!»

«Ivan, no Gestapo! No, Ivan!» said Giulia, tugging at his sleeve. «Give little bread. No Gestapo!»

«Like hell I will. Let him go!»
«He had Häftling. He sick. He no Gestapo...»

Ivan did not answer; he stuffed the half loaf and the pistol inside his jacket and returned to their former place. Giulia walked beside him in silence. He felt that it was dangerous to treat the madman like that, but he could not now go back—anger had proved stronger than common sense. Giulia looked back now and again, but darkness descended upon them and there was nothing to be seen but the grey pile of rocks—the penetratingly cold mist was swirl-

66

ing all round and down below them. They did not know whether the Häftling had remained in his place or had really gone back. Ivan could see the alarm on the girl's face.

«He won't go anywhere. He's lying.»
He tried to calm her, but was not too sure of it himself. The devil alone knew what scoundrels a man's life might depend on! This man was sick, but he had remained alive, had reached the mountains and had evaded the chase, escaping under fire; could any man worth his salt have managed all that? But this one had remained alive and even threatened the lives of others. Ivan wanted to grind his teeth in helpless rage when he remembered how many of the finest fellows in the world, young people of all nationalities, had died in concentration camps. But what was the use of grinding his teeth—he had to be patient, he had to be able to withstand everything, otherwise it meant death!

They were about to make their way round a huge outcrop of stratified rock when Ivan looked back and put his hand inside his jacket. Giulia also looked back, but the madman was nowhere to be seen. Nevertheless Ivan got out the piece of bread, turned back and, looking for a suitable place, put it down on the stone beside which they had been sitting shortly before.

«All right. I hope it chokes him!» he muttered as though to justify himself. Giulia's silence signified assent; apparently she was all too well aware of the meaning of treachery.

11 The wind blew incessantly, driving an endless procession of white wisps before it. Ivan's jacket was soon soaked through—the cold damp set his whole body shivering. He kept looking back, beginning to doubt whether the madman would find the bread they had left him. He even felt an urge to

67

go back and eat it himself, to get rid of this obsession he began to stride forward at a faster rate.

Soon they had rounded the huge buttress of rock that jutted up into the sky like the petrified tail of some giant bird. Directly in front of them a break in the mist revealed a bare rocky slope with a not very steep path winding its way up it through the boulders across the mountain-side. Though the path was not very noticeable among the rocks, they found it immediately and were pleasurably surprised.

Ivan was the first to reach it and he looked back at the gloomy rocks and cliffs still visible between the patches of mist, and at the hazy grey of the distance. Above them, high in the misty sky, the deep snow of the piebald mountain peaks glistened in the sun.

When Ivan studied the mountains carefully he discovered that there was not one range but two—the further one, broad and mighty like the motionless back of a recumbent bear, and the nearer one, crenellated, was slightly dusted with snow and seemed higher than any other, its highest point almost touching the sky. From where they were this seemed to be the highest range, but Ivan was already beginning to understand the deceptive law of the mountains which makes the nearest peak seem the highest. The distant Bear Range (as he named it) was obviously the main one, and he expected that beyond it he would find the longed-for goal of their journey—partisan Trieste.

Ivan stood for a moment with his head thrown back looking up at the nearer range, the threshold to the future, and hoped fervently that there would be no further chase, that the worst was over, that they would not meet any more people and would have to fight only against nature, a fight that ne-

68

eded nothing but strength and endurance. Then he glanced at his silent companion whom the stern majesty of the mountains seemed to have charmed as she, too, gazed at the snow-clad heights. It was at that moment, probably for the first time, that he began to feel a quiet pleasure at not being alone in face of the menacing mystery of nature, at having someone by his side. With a sense of spiritual well-being and a light heart he used a word that had been among his favourite slang words from childhood.

«Aida! Come on!»

She could hardly have understood such a colloquialism, but their feelings were by this time so much in harmony that she immediately repeated it.

«Aida!»

They followed the path that wound round the rocky slope. The low sun gleamed brightly between the patches of mist and in its rays the masses of mist transformed and shone with dazzling whiteness on the mountain-side; ragged black shadows, alternating with bright patches of sunlight, sped swiftly across the rocks deep gullies. The wind blew incessantly, it tore at Ivan's jacket and set his trousers ballooning. Giulia raised the leather collar of her jacket. They continued to climb. In the bright sunlight they saw clearly the black mouth of a crevice and the stony slopes on which a towering, ribbed rock cast a long shadow. Ivan looked down and suddenly stopped short—the mad Häftling was tramping around the place where they had recently been sitting.

«Look, he's clinging, to us!»

«Tragico, that man», said Giulia. «Peccato — a pity.»

«Why pity that bastard?»

69

«He want with Russo escape. He not böse with Russo. He afraid.»

«He's right to be afraid», said Ivan drily. They moved on, trying to put the madman out of their minds, although it was not very pleasant to know they had such a trailer behind them. What could they do with a sick man—they could not drive him away and there was no way of escaping him. Clearly they would have to put up with him till nightfall.

«Ivan», said the girl, putting the stress on the wrong syllable, «you no angry Giulia?»

«Why should I be?»

«You no böse?»

«You needn't be afraid of that.»

«No be afraid, yes?»

«Yes.»

The smile, however, soon left her tired face; her look was one of deep concentration reflecting an unpleasant train of thought.

«Giulia no afraid Russo. Giulia afraid of snow.»

Ivan, who was walking ahead, let out a deep breath; to tell the truth the snow and their scanty supply of bread was beginning to worry him, too. He thought they should have taken more from the forester, shoes, in particular — it would be insane to go barefoot across the snow. But, as usual, he was wise after the event. At first they had not expected to reach the snowline and had thought themselves lucky to escape the round-up. They owed some thanks to the Austrian, anyway — if it had not been for him they would not have had any bread. Ivan moved swiftly along the path and their two long shadows, reaching to the very bottom of the slope, dragged along the hillside. He did not want to comfort his companion and merely remarked:

70

«You have your jacket. What are you afraid of? It's no use expecting a manteau here.»

The girl sighed and then remained silent for a while.

«Roma Giulia have many manteaux», she recalled sadly. Vier manteaux — black, white...»

That made him wary and he slowed down his pace.

«What? Four fur coats?»

«Ja, vier. Chetyre», she added in Russian.

«So you were rich?»

She laughed.

«Not rich. Poor, politischer Häftling.»

«Not you, but your father. What's your father?»

«Father?»

«Yes, father, Vater. What's he?»

«Oh, il padre!» she exclaimed. «Il padre e commerciante. Direttore della compagnia.»

Ivan whistled softly. «Better and better! All we need now is for that padre to turn out to be a fascist — what a wonderful excursion through the Alps it would be!» he thought. He turned round to her suddenly.

«Your Vater fascist?»

«Sì, Fascista», Giulia answered simply. «Officer of the fascist militia.»

«Still better!»

He moved over to the edge of the path, allowed the girl to draw level with him and looked with newly aroused interest at her svelte figure that was shapely even in her rough clothing. The strange thing was that the striped clothing, made for a different figure, did not detract from her native maidenly charm that was evident in everything — in the flexibility and precision of her movements, in her tender, pleasant face, in her joyful and infectious laughter. She looked at him humbly and

71

loyally, stuffed her hands into the sleeves of her jacket and clattered along as usual in her clumsy clogs:

«How about you? Maybe you're a fascist, too?» he asked cautiously.

The girl probably felt his poorly hidden suspicion and flashed her eyes at him.

«Giulia fascista? No, Giulia Communist!» she announced with dignity.

«You?»

«Yes!»

«You're lying!» he said unbelievably after a moment's pause. «What sort of Communist are you?»

«Communist! Sì, Giulia comunista.»

«What, in the Party? Did you have a card?»

«No, not formally. Moralmente comunista!»

«Morally! That doesn't count.»

«Why?»

He did not answer her. What answer could he give to that naive question? If everybody who thought he was a Communist were to be considered one, how many there would be in the world! And a bourgeois girl, too; who would accept her into the Party? Idle chatter. Having to some extent satisfied his curiosity, Ivan began to walk faster.

«We call communist those who have Party cards.»

«Oh, Russland? Russland different. I understand. Russland is Soviet.»

«Of course, it's quite different from your bourgeois country.»

«Soviet very good. Emancipazione. Libertà. Fraternità. Yes?»

«So what?»

(To be continued)

72

ТРИЦЦАЦЬ ОПЕРНЫХ ПАРТЫЙ

Дачы нягуначнага служачага з горада Іванава Лідзе Галушкінай не было нічо семінацані, калі яна ў 1941 годзе паступіла ў музычнае вучылішча адразу па дзвюх спецыяльнасцях — фартэпіяна і спевы. Гэта сумнішчэнне не было выпадковым: трэба было берачы голас юнай спявачкі і адначасова не замаруджваць яе музычную надрыхтоўку. Паспяхова закончыўшы вучобу, яна паступае на вакальны факультэт Маскоўскай дзяржаўнай кансерваторыі ў клас выдатнай савецкай спявачкі Фаіны Пятровай. Напружаныя гады вучобы — і першы поспех у спектаклях опернай студыі: спачатку ў партыі Ольгі ў «Яўгеніі Ангеліне» Чайкоўскага, а потым — Зібелы ў «Фаўстце» Гуно. Затым дзяржаўныя экзамены і накіраванне на творчую працу ў Мінск.

Скажам адразу, шлях Лідзіі Галушкінай на беларускую оперную сцэну не быў усыпаны кветкамі. Лідзія Іванаўна пачынае працаваць выкладчыцай у музычнай школе Мінскага аўтамабільнага завода, тады ж яе зацікавіла пакуль яшчэ не знаёмай ёй беларуская вакальная музыка. Яна прымае ўдзел як спявачка ў розных канцэртах сталічнай эстрады.

Дэбют Лідзіі Галушкінай на сцэне Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета адбыўся ў канцы 1952 года — артыстка выканала партыю Любаны ў оперы «Царская нявеста» Рымскага-Корсакава. Пospех таленавітай дэбютанткі адзначыла народная артыстка СССР Ларыса Александроўская.

У тым жа тэатральным сезоне Лідзія Галушкіна прымае ўдзел у спектаклі «Яўгеніі Ангелі» разам з выдатным савецкім спеваком Іванам Казлоўскім. І зноў поспех. Славуты артыст пасля спектакля гаварыў аб вялікай прыемнасці мець партнёршай такую Ольгу і нават запісаў гэту думку на сваім фота, якое падарыў ёй.

У наступным тэатральным сезоне Галушкіна адразу вызначылася выкананнем партыі Амнерыс у «Лідзе Вердзі і Алесі ў оперы «Дзяўчына з Палесея» Цікоцкага. Партыя Алесі для Лідзіі Іванаўны з'явілася першай роллю ў нацыянальнай оперы.

Лідзія Галушкіна на беларускай опернай сцэне выканала звыш трыццаці партый — цэлую галерэю разнапланавых, яркіх і жыццёва пераканаўчых вобразаў. Гэта Марына ў «Ясным святанні» Аляксея Туранкова, Ганна ў дзіцячай оперы «Марышка» Рыгора Пукста, Мальвіна ў «Калючай ружы» Юрыя Семіянікі, Надзея Дурава ў аднайменнай оперы Анатоля Багатырова.

Асабліва ўдалай была роля Ганкі ў оперы

ры Яўгена Цікоцкага «Міхась Падгорны». Дзея оперы адносіцца да 1916—17 гадоў. Ваіна. У кожны дом яна прынесла гора і пакуты. Не абыйшлі яны і Ганку. Недаўдала ад родных мясцін склаў галаву не муж.

Свецідзь сонейка прамяністае,
Плюць птушачкі галасістыя,
Сумна-горка мне, сумна-горка мне.

Лідзія Галушкіна паказала сябе ў гэтай ролі не толькі як своеасабліва, цікавая спявачка, але і як выдатная драматычная актрыса. Яе Ганна — вобраз сапраўды народны. Ні гора, ні вясцячы не зламалі волю гэтай беларускай жанчыны. Добрая, спагадлівая, яна заўсёды гатова дапамагчы людзям.

У 1957 годзе таленавітай выканаўцай было прысвоена званне заслужанай артысткі Беларускай ССР. Яна становіцца лаўрэатам Усебеларускага конкурсу вакалістаў і «Прыбалтыйскай тэатральнай вясны» — за выкананне вакальнага цыкла «Мелодыі» Дамітрыя Лукаса на словы Лесі Украінікі і за стварэнне вобраза Надзеі Дуравай у спектаклі нашага опернага тэатра, які прымаў удзел у «Прыбалтыйскай вясне».

Каля 20 год спывае Лідзія Галушкіна на беларускай опернай сцэне. Яе смела можна называць сапраўдным прапагандыстам беларускай не толькі опернай, але і камернай музыкі. У рэпертуары народнай артысткі БССР (гэта ганаровае званне было ёй прысвоена ў 1963 годзе) беларускія народныя песні, рамансы. Многія кампазітары прадстаўляюць ёй права першай выконваць новыя творы.

На наша пытанне, над чым працуе спявачка, Лідзія Іванаўна адказала, што зараз яна рыхтуе ролю Веранікі — нявесты Максіма Багдановіча ў новай оперы Юрыя Семіянікі «Зорка Венера». Прэм'ера гэтай оперы будзе паказана ў хуткім часе.

К. АРЛОВА.

Сцэна з оперы А. Туранкова «Яснае святанне». У ролі Марыны Л. Галушкіна.

НА ПЕРАКРЫЖАВАННЯХ ГІСТОРЫІ

Бібліятэка Вільнюскага ўніверсітэта адзначыла 400-годдзе. Кнігасховішча старэйшага ўніверсітэта Усходняй Еўропы прайшло складаны шлях ад ідэалагічнай зброі феадалаў і езуітаў да культурнага і навуковага цэнтра Савецкай Літвы.

У сярэдзіне XVI стагоддзя спецыяльныя агенты літоўскага князя Сігізмунда Аўгуста падарожнічалі па розных зарубежных цэнтрах кніжнага гандлю, скуплялі кнігі і адпраўлялі іх у Кракаў. Тут яны старанна перапляталіся і затым дастаўляліся ў Вільнюс. Кніжная калекцыя Сігізмунда Аўгуста, у якой налічвалася каля чатырох тысяч тамоў, і стала ядром бібліятэкі Вільнюскага ўніверсітэта. Гэты збор нават цяпер здзіўляе шырынёй і разнастайнасцю зместу.

У бібліятэцы затым змянілася некалькі гаспадароў, пакуль яна не перайшла да Вільнюскага ўніверсітэта, які ўжо ў Другім дзесяцігоддзі XIX стагоддзя стаў адной з вядучых вышэйшых навучальных устаноў Расіі. Чытачы цікавіліся не толькі працамі вучоных свету, але і ідэямі дэкабрыстаў, новай прагрэсіўнай літаратурай, якую можна было тут знайсці. Не дзіва, што ва ўніверсітэце распаўсюджваліся прагрэсіўныя ідэі, расла грамадская актыўнасць. У самыя цяжкія часы, калі Вільнюскі ўніверсітэт стаў

ахвярай царскіх рэпрэсій, на паліцы бібліятэкі ўсё роўна пранікала перадавая дэмакратычная літаратура: «Палярная зорка» Герцэна, «Сучаснік» Некрасава, «Айчыныя запіскі» Салтыкова-Шчадрына і іншыя выданні.

Гітлераўскія акупанты ў 1941 годзе нанеслі бібліятэцы велізарныя страты. Прапалі без вестак навукаўныя манускрыпты XV—XVII стагоддзяў. Запалалі вогнішчы з кніг, нагадваючы часы сярэднявечнай інквізіцыі.

У пасляваенныя гады аднавіць бібліятэку Вільнюскага ўніверсітэта дапамаглі многія цэнтры навукі і ўстановы Савецкага Саюза.

Сёння літоўскі народ ганарыцца скарбамі гэтай бібліятэкі. Фонды яе дасягнулі трох мільёнаў тамоў. Тут старанна захоўваецца многа каштоўных рукапісаў, унікальных кніг, картаграфічных выданняў і твораў выўленчага мастацтва. Цяпер фонды бібліятэкі штогод папаўняюць 70—80 тысяч новых паступленняў.

Усім гэтымі багаццямі шырока карыстаюцца многія наведвальнікі вядомага сховішча, а таксама звыш 15 тысяч абанентаў з Польшчы, ГДР, Фінляндыі, Англіі, ЗША і іншых краін.

В. МІКУЛІЧУС.
(АДН).

БЕЛАРУСЫ — СТУДЭНТЫ МАСКОЎСКАЙ КАНСЕРВАТОРЫІ

Група юнакоў і дзяўчат з Беларусі займаецца ў старэйшай музычнай навучальнай установе краіны — у Маскоўскай кансерваторыі. На кожным курсе, на любым факультэце цяпер паспяхова вучацца нашы землякі.

Навічкі ў сценах Маскоўскай кансерваторыі — будучы кампазітар Нона Санько і інструменталістка Тамара Ўбватчэня. Ужо на старэйшых курсах займаюцца Наталля Саўкіна, Ніна Усціна-

ва, Таццяна Вішнякова, Канстанцін Захараў. Гэта таксама будучыя кампазітары, піяністы, скрыпачы, музыкантаў.

Праз год-два скончаць Маскоўскую кансерваторыю музыкантаў Лідзія Данілюк, Зоя Альшанік, вакаліст Яраслаў Радзівіонік. Яго прыгожы лірычны барытон поўнага дыяпазону звярнуў на сябе ўвагу спецыялістаў.

ПІНСКАЯ КАРЦІННАЯ ГАЛЕРЭЯ

БЯСКОНЦЫ гарадскі шум застаецца за дзвярыма. Сюды, за таўшчэзныя, векавыя сцены былога калегіума, не пранікае ні гуку. Пад высокімі стрэльчатымі скляпеннямі пануе тая асаблівая, дабратворная цішыня, якая неяк адразу паглынае ўсе дробязныя і мітуслівыя клопаты, настраівае на глыбокі, нетаропкі роздум.

Пінская карцінная галерэя... На сценах — побач з работамі мясцовых мастакоў палотны І. Айвазоўскага, В. Паленава, І. Шышкіна, В. Пярова, К. Макоўскага, Ф. Рокатава. Дарэчы, не копіі — арыгіналы!

Міжволі вырываецца: — Якое багацце! Адкуль у вас столькі цудоўных карцін? Наш гід, старшы навуковы супрацоўнік Пінскага краязнаўчага музея Ул. Баравікоў (ён жа актыўны стваральнік, а цяпер — нястомны прапагандыст галерэі) расказвае: — Збіралі, можна сказаць, па крупіцы. Пачаткам гэтай работы варта, бадай, лічыць яшчэ 1939 год. Тады, пры вываленні Заходняй Беларусі, у панскіх маёнтках было знойдзена багата неаблітых карцін. Частку з іх перадалі нашаму

музею. Шмат каштоўных работ падарыў нам Беларускі дзяржаўны мастацкі музей. Больш як 500 карцін атрымалі з фонду Міністэрства культуры СССР. Пяты год ужо наша карцінная галерэя прымае наведвальнікаў.

— Пяты год... А цікава, колькі ж за гэты час пабывала тут людзей?

— Багата — больш як паўмільёна! Да нас завітваюць не толькі пінчане, але і жыхары суседніх раённых цэнтраў, навакольных вёсак. Не раз былі масквічы, леныградцы, адэсіты, рыжане. Многія з іх пакінулі ў кнізе водгукі цёплыя запісы, дзе прызнаюцца, што не чакалі сустрэчы ў самай глыбіні Палесея такую выдатную калекцыю добрых карцін.

Цікавімся, як часта абнаўляецца экспазіцыя галерэі. — У нас стала добрай традыцыяй наладжваць выстаўкі, прысвечаныя знамянальным падзеям. Натуральна, што, рыхтуючы іх, мы падбіраем са сваіх запаснікаў карціны на адпаведную тэму. «Этапы вялікага шляху» — так называлася адна з нашых апошніх экспазіцый. Яна расказвала аб барацьбе камсамольцаў і моладзі

Піншчыны за ўладу Саветаў, за мір і сацыялізм.

Вялікую папулярнасць маюць таксама персанальныя выстаўкі мясцовых мастакоў. Тысячы жыхароў нашага горада і гасцей Пінска пазнаёмліліся з цікавымі, самабытнымі работамі выкладчыкаў Мікалая Казлоўскага, Анатоля Сяліцкага, Івана Данілава, ваеннаслужачых Барыса Дамненкі, Мікалая Пятрова, супрацоўніка Пінскай фабрыкі мастацкіх вырабаў Аляксандра Ступака, былога выхаванца школы № 3, а цяпер студэнта Харкаўскага мастацкага інстытута Яўгена Шатохіна.

— Акрамя таго, — працягвае Ул. Баравікоў, — у нас рэгулярна бываюць перасоўныя выстаўкі, арганізаваныя Беларускай мастацкай музеем. Апошняю і, бадай, самую цікавую вы можаце зараз паглядзець уласнымі вачыма.

Заўважыўшы наша здзіўленне, Уладзімір Уладзіміравіч усміхаецца:

— Я знарок вам паказаў не ўсё. Пакінуў на развітанне як прыемны сюрпрыз. Прашу, калі ласка, суды.

Праз усю залу мы крочым за нашым дасціпным гідам, па-варочваем налева і... Не можа быць! Проста перад намі — сусветна вядомыя шэдэўры Рэмбранта, Пікаса, Рафаэля, Рубенса, Ван Дэйка, Гагена... Але як аказаліся гэтыя палотны ў Пінску?

Ул. Баравікоў растлумачвае: — Вядома, гэта не арыгіналы. Проста па-майстэрску выкананыя копіі вядомых работ заходнееўрапейскіх мастакоў. Усе яны — дар беларускаму

народу ад французскай мастацкай нашай суайчынніцы Надзеі Лежэ.

...Цішыня ў залах. Чародка школьнікаў тоўпіцца ля кутка, прысвечанага гераічнаму жыццю Веры Харужай. Двое мужчын стаяць ля работы го-

мельскага мастака В. Паліччука «Маці партызана». Пажылая жанчына ўглядаецца ў аблічча Моны Лізы... Сустрэча з вялікім мастацтвам — заўжды і здзіўленне, і зачараванне, і высокае духоўнае ачышчэнне.

З. ПРЫГОДЗІК.

Адна з залаў Пінскай карціннай галерэі. Фота В. ДУБІНКІ.

ЁН ЛЮБІЎ БЕЛАРУСЬ

ДА 100-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ І. БУНІНА

Бунін да Беларусі. Можна гэта тлумачылася тым, што адзін з далёкіх продкаў прыменика Сімона Бункоўска (прозвішча Бунін ён атрымаў у Расіі) перасяліўся ў Маскоўскую дзяржаву з Вялікага княства Літоўскага ў XV стагоддзі і паселіўся на ратную службу да Васілі Цёмнага. З таго часу род Буніных асталяваўся ў цэнтральнай частцы Расіі. Род гэты даў Расіі німала вядомых мастакоў і паэтаў.

Пісьменнік памятаў аб сваім беларуска-літоўскім паходжанні. У аўтабіяграфічным рамане «Жыццё Арсенева», напісаным ужо ў эміграцыі, у Францыі, ён сам гаворыў аб тым, што нейкая невядомая сіла няспынна цягнула яго на радзіму далёкіх продкаў — у Полацк і на Віцебчыну.

Вядома, што летам у 1889 годзе Бунін сапраўды прыязджаў у Беларусь, у Віцебск, Цікава, што ў мове ранніх апавяданняў Буніна «Весткі з радзімы», «На край свету» і іншых сустрэкаюцца беларускія словы і формы (сенцы, слухай) або такія, што, відаць, трапілі ў рускую

мову з беларускай або праз беларускую (грубка, пуця), хоць пісьменнік да таго не быў у Беларусі. Трэба адзначыць, што творы Буніна яшчэ да рэвалюцыі былі добра вядомы беларусам. Яны аказвалі пэўнае ўздзеянне і на беларускіх мастакоў слова.

Уплыў творчасці Буніна іншы раз адчуваецца ў вершах М. Лужаніна, апавяданнях Я. Скрыгана. А бліскучы пераклад Буніным «Песні аб Гайваце» Г. Лангфела не мог не аказаць уплыў на пераклад А. Куліновым гэтай паэмы на беларускую мову.

Пісьменнікі Я. Скрыган і М. Лужанін раней іншых пачалі перакладаць творы вялікага пісьменніка на беларускую мову. У 1958 годзе, напрыклад, Я. Скрыган выдаў у сваім перакладзе кнігу апавяданняў і аповесцей Буніна «Выбранае». У яе ўвайшлі найбольш папулярныя аповесці.

Беларусы ведаюць, любяць, чытаюць і перачытаюць творы класіка вялікай рускай літаратуры.

Л. ВАНКОВІЧ.

Иван БУНИН

У птуцы есть гнездо, у зверя
есть нора.
Как горько было сердцу
молодому,
Когда я уходил с отцовского
двора,
Сказать прости родному дому!

У зверя есть нора, у птуцы
есть гнездо.
Как бьется сердце, горестно
и громко,
Когда вхожу, крестясь, в чужой
наемный дом.
С своей уж ветхою котомкой.
1922.

Нагая степь пустыней веет...
Уж пал зазимок на поля,
И в черных пашнях снег

белеет,
Как будто в трауре земля.
Глубоким сном среди лощины
Деревня спит... Ноябрь идет,
Пруд застывает, и с плотины
Листья поблекшая лозины
Уныло сыплется на лед.
Вот день... Но скупо над
землею

Сияет солнце; поглядит
Из-за бугра оно зарею
Сквозь сучья черные раkit,
Пригреет кроткими лучами —
И вновь потонет в облаках...
А ветер жидкими тенями
В саду играет под ветвями,
Сухой травой шуршит

в кустах...

1894.

Северная береза

Над озером, над заводью
лесной—
Нарядная зеленая береза...
«О девушки! Как холодно
весной:

Я вся дрожу от ветра
и мороза!»

То дождь, то град, то снег,
как белый пух,
То солнце, блеск, лазурь
и водопады...

«О девушки! Как весел лес
и луг!

Как радостны весенние
наряды!»

Опять, опять нахмурилось, —
опять
Мелькает снег и бор гудит
сурово...

«Я вся дрожу. Но только б
не измять

Зеленых лент! Ведь солнце
будет снова».

1903.

Споўнілася сто год з дня нараджэння Івана Буніна. Ён аўтар раду выдатных аповесцей — «Вёска», «Сухадол», «Чарназём», паэмы «Літанад», якую прысвяціў М. Горькаму, апавяданняў і вершаў. Яго творчасць удастоена Нобелеўскай і дзвюх Пушкінскіх прэмій.

Як усякі сапраўдны мастак, Бунін — перш за ўсё сын сваёй Радзімы. Ён здолеў перадаць у творах і пазнаў рускай прыроды, і асаблівасці рускага характару. Бунін — бліскучы майстар мастацкага слова.

Любоў і пяшчоту адчуваў

НАШЫ ВЫДАННІ

• АД БЕЛАВЕЖЫ ДА САХАЛІНА •

Пераклады

твораў сяброў

З кожным годам расшыраюцца літаратурныя сувязі Беларусі з іншымі братнімі рэспублікамі. Нядаўна на кніжных паліцах з'явіўся зборнік выбраных твораў класіка казахскай літаратуры Абая Кунанбаева, які выпушчаны выдавецтвам «Беларусь». Пераклады вершаў на беларускую мову зрабілі Пятро Прыходзька, Хведар Жычка, Уладзімір Шахавец і іншыя.

У хуткім часе з друку выйдзе у перакладзе на беларускую мову зборнікі вершаў літоўскай паэтыцы Саламеі Нерыс «Калі прачынаецца зямля» і украінскага паэта Міколы Нагнібяды «Трэцяе спатканне».

Падпісана да друку кніга вершаў польскага паэта Станіслава-Рышарда Дабравольскага «Хлеб і сонца». Яе пераклалі Максім Танк, Піліп Пестрак, Ніл Гілевіч, Алег Лойка і іншыя беларускія паэты.

З прыхільнасцю будзе сустраць аматарамі паэзіі і зборнік «Вершы паэтаў Парыжскай ка-

мунь», які неўзабаве таксама выйдзе ў выдавецтве «Беларусь».

Кнізе-тры стагоддзі

Калекцыя бібліяграфічных рэдкасцей Пушкінскага дома ў Ленінградзе (Інстытут рускай літаратуры Акадэміі навук СССР) узбагацілася надзвычай каштоўным экспанатам. Гэта — падарунак настаўніка-гісторыка В. Стырманова з Пінэжскага раёна Архангельскай вобласці.

Гутарка ідзе аб рукапіснай кнізе, якой тры стагоддзі. Самае каштоўнае ў гэтым зборніку, які расказвае аб узяцці Азова данскімі казакамі, — гэта сляды паметаў, зробленых рукамі невядомых чытачоў-сялян. У адной з іх гаворыцца, што аўтар прачытаў кнігу ад пачатку да канца, а другая паметка такая: «Ісакагорскай вёска селянін Пракол Васільеў сын кавалёў у мараходным хаджэнні». Не меншую цікавасць маюць аўтографы і іншых сялян.

Дарэчы, цяпер зборы Пушкінскага дома налічваюць ужо

звыш паўтысячы рукапісаў кніг і іншых літаратурных помнікаў старажытнарускай пісьменнасці, знойдзеных у вёсках на берагах правага прытока Паўночнай Дзвіны — ракі Пінэж.

У порты ўсіх кантынентаў

Пашыраецца геаграфія рэйсаў суднаў Чарнаморскага параводства. За мінулы месяц яны ўпершыню наведвалі некаторыя порты Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі. Так, цеплаход «Франц Богуш» першым з чарнаморскіх караблёў прыбыў у далёкі канадскі порт Чэрчыл.

Цеплаход «Данецкі шахцёр» наведваў бразільскі порт Маннаус, размешчаны ў глыбіні мацерыка, у басейне ракі Амазонкі, куды даставіў цэмент.

Судны Чарнаморскага параводства ўжо наведваюць больш за 300 портаў, размешчаных у 80 краінах усіх кантынентаў зямнога шара.

«ТУМАН РАЗВЕЕЦЦА»

Імя беларускага пісьменніка Леаніда Прокшы добра вядома чытачам бібліятэчкі газеты «Голас Радзімы». У адной з яго кніжак — дакументальнай аповесці «Праз туманы» расказвалася аб лёсе беларуса Савелія Барысенкі, які прабыў праз туманы хлусні і пасля двух дзесяцігоддзяў разлучкі прыхаў у свае родныя Баханы, адкуль ён, семнаццацігадовага юнака, вывезлі ў фашысцкую Германію і прадалі баўэру за 30 марак.

З Савеліем Барысенкам і яго жонкай англічанкай Дорыс мы зноў сустракаемся ў новай кнізе Л. Прокшы «Туман развеецца», якую хутка атрымаюць чытачы бібліятэчкі газеты «Голас Радзімы». Гэта дарожныя нататкі, напісаныя аўтарам у час паездкі ў Англію. Разам з прадстаўнікамі Масквы, Ленінграда, Волгаграда, Адэсы і Запарожжа ён быў госцем Таварыства брытана-савецкай дружбы. Паездка была наладжана з мэтай умацавання сувязей паміж гарадамі-пабрацімамі Савецкага Саюза і Англіі.

«Англія. Я стаю на яе зямлі і не веру: іншы свет, іншыя людзі, а ўсяго тры з палавінай гадыны лёту... Зрэшты, ці сапраў-

ды зусім іншыя людзі?..» — гэтымі радкамі пачынаецца кніжка і ў іх ключ да разумення адносін аўтара да тых, з кім яму давалося сустракацца на зямлі старажытнага Альбіёна. Іх шмат было, гэтых сустрэч, — з актывістамі Таварыства брытана-савецкай дружбы, журналістамі, студэнтамі, выкладчыкамі, мэрамі, рабочымі, са шчырымі прыхільнікамі Савецкага Саюза і з тымі, каго ніяк не назавеш сябрам нашай краіны. І, нарэшце, сустрэчы з землякамі, многія з якіх спецыяльна прыязджалі ў гарады, дзе спынялася савецкая дэлегацыя.

У Братфардзе Славянскае таварыства дружбы, старшынёй праўлення якога з'яўляецца наш суайчыннік Мацей Райцаў, наладзіла вечар у гонар савецкіх гасцей. Была нядзеля, 22 чэрвеня. У гэты дзень, 28 год назад, пачалася вайна... І людзі, што сабраліся за бяседным сталом, не маглі не ўспомніць той трагічны дзень, які адарваў іх ад Радзімы. Многія павявалі ўжо ў Савецкім Саюзе, пераканаліся ў тым, што чуткі аб Сібіры і іншых жахах, якія нібыта чакаюць тых, хто едзе на Радзіму, — беспадстаўная хлусня. Аднак ёсць яшчэ людзі, для якіх пакуль не развеецца туман ілжы, і яны, як Дзмітрый Рудзь, пазбавляюць сябе шчасця ўбачыць родных дзяцей.

Але гэты туман развеецца абавязкова. І нават для тых, хто яшчэ зусім нядаўна быў у лагеры нашых ворагаў. У гэтых адносінах вельмі цікавыя апошнія старонкі кнігі, дзе аўтар расказвае аб сустрэчы з адмоўнымі героямі сваіх памфлетаў супраць буржуазных нацыяналістаў. Яны намагаліся адстойваць свае погляды, але вельмі цяжка знайсці аргументы ў абарону ідэй, у якія страчана вера.

Т. РЭУТОВІЧ.

ГЕРБЫ—ГІСТОРЫЯ НАРОДА *

КОБРЫН.

Нашы продкі заўсёды высока цанілі і паважалі працу хлебараба. Відаць таму сярод шматлікіх сімвалаў, якія адлюстроўваліся на старажытных гербах, можна часта ўбачыць вілы, плуг, касу і іншыя прылады сялянскага быту. Знак плуга ёсць і на гербе горада Кобрына. Ён сімвалізуе павагу людзей да карміцельскай зямлі. Поле шчыта з'яўляецца, як веснавыя ўзыходы.

ВАУКАВЫСК

На гербе старажытнага беларускага паселішча адлюст-

раваны драпежнік нашых лясцоў воўк — прыклад сучаснаці назвы горада і яго эмблемы. Фігура зверна нагадвае аб смелых паляўнічых гэтага ляснога кутка нашага краю і аб іх адвазе і мужнасці.

МАГІЛЁУ

У гербе знайшло адлюстраванне размяшчэнне горада на трох узвышшах. Чырвоныя каласы з зялёнымі лісточкамі — сімвал таго, што жыхары гэтых месц займаліся земляробствам.

ПІНСК

Пасля ўз'яднання Беларусі

з Расіяй у дакладзе сената Кацярыне II, зробленым у 1796 годзе і прысвечаным гербам гарадоў, можна сустрэць такі запіс: «У чырвоным полі залаты лук, нацягнуты стралаю таго ж металу са стальным вастрыём. Гэты герб нядаўна ўжываўся ў пячатцы тамашняга магістрата». Герб Пінска — узор таго, як геральдычны знак перайшоў з пячаткі на герб горада, стаўшы яго сімвалам.

* Гл. «Голас Радзімы» №№ 36, 37, 41, 42.

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82 33-03-15, 33-15-15, 39-87-92.